NRB Unified Directives for Class A, B and C Licensed Institutions

Directive 02

Language mode: Ne

C.M. & Associates, Chartered Accountants | Kathmandu, Nepal

Generated: 2026-09-03

This material is provided for information and reference only and does not constitute legal, regulatory, tax or professional advice. Original Nepali text is authoritative. English is a controlled facilitative translation and is not an official Nepal Rastra Bank translation. In case of inconsistency, ambiguity or difference, the official Nepali Directive and applicable Nepal Rastra Bank circulars prevail. C.M. & Associates is not affiliated with, approved by or endorsed by Nepal Rastra Bank.

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Contents

Directive 02: Provisions Relating to Loan Disbursement, Classification and Loan Loss

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Directive 02: Provisions Relating to Loan Disbursement, Classification and Loan Loss

Classification: PASS — EXISTING AUTHORITATIVE BASELINE (UNCHANGED)

Source document: NRB_Unified_Directives_2082_Bilingual_Compiled_Directives_1-21.docx

Nepali authoritative text

कर्जा प्रवाह, वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी सम्बन्धी व्यवस्था

Legal unit

Nepali authoritative text

नेपाल राष्ट्र बैंक

केन्द्रीय कार्यालय

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन वभिाग

इ.प्रा.नर्दिेशन नं. २/०८२

कर्जा प्रवाह, वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी सम्बन्धी व्यवस्था ।

यस बैंकबाट “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जा सापटको वर्गीकरण र सोको सम्भावति नोक्सानीमा कायम गर्नु पर्ने व्यवस्थाका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दएिको अधकिार प्रयोग गरी देहायका नर्दिेशन जारी गरएिको छ ।

१ 1. Operating hydropower projects connected to the national grid.

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जा/सापटको साँवा वा ब्याज भुक्तानी हुनुपर्ने भाखा नाघेको अवधकिो आधारमा सम्पूर्ण कर्जा सापटलाई देहायबमोजमि वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ :

(क) सक्रयि कर्जा (Performing Loan) : सक्रयि कर्जामा नम्निानुसारका असल र सूक्ष्म नगिरानी कर्जा पर्नेछन्:

(१) असल (Pass) :

(अ) भाखा ननाघेका र १ महनिासम्म भाखा नाघेका कर्जा/सापट,

(आ) मुद्दती रसदिको धतिोमा गएका कर्जा तथा सापट,

(इ) नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धतिोमा गएका कर्जा तथा सापट,

(ई) पर्याप्त सुरक्षण लर्िई प्रतग्रिाहक बढीमा रु. १० लाखसम्म प्रवाह भएको सुनचाँदी कर्जा ।

तर, अतरिक्ति धतिो सुरक्षण वापत मुद्दती रसदि वा नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र वा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र धतिो राखी कर्जा प्रवाह गरेमा त्यस्ता कर्जा तथा सापट र रु. १० लाखभन्दा बढीको सुनचाँदी धतिो कर्जालाई भने भाखा नाघेको आधारमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) सूक्ष्म नगिरानी (WatchList) :

(अ) १ महनिादेखि ३ महनिासम्म भाखा नाघेका कर्जा/सापट

(आ) १ महनिाभत्रि नवीकरण नभएका वा अस्थायी रूपमा बढीमा ९० दनिसम्म भुक्तानी अवधि बिढाइएका अल्पकालीन वा चालुपुँजी कर्जा ।

(इ) अन्य कुनै पनि बैंक वा वत्तिीय संस्थामा नष्कि्रयि कर्जामा वर्गीकरण भएको ऋणीलाई प्रवाहति कर्जा ।

(ई) साँवा र ब्याज नयिमति रूपमा भुक्तानी भएतापनि नेटवर्थ ऋणात्मक भएका वा लगातार तीनवर्षदेखि खुिद नोक्सानीमा रहेको फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई प्रवाहति कर्जा ।

तर, निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका परियोजनालाई प्रदान गरिएका कर्जाको हकमा परियोजनाले व्यावसायिक उत्पादन शुरु गरेपश्चात् ३ पूर्ण आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणको आधारमा मात्र यो व्यवस्था लागू हुनेछ ।

(उ) रु. २ अर्ब वा सो भन्दा बढी रकमका सह-वित्तीयकरण कर्जामा परिणत नभएका बहुबैंकिङ्ग कर्जा ।

तर, पारीपासु (Pari Passu) सम्झौता गरिएका नवीकरण नहुने प्रकृतिका अल्पकालीन चालुपुँजी कर्जाको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

(ऊ) यस बैंकले निरीक्षण गर्दा ऋणीको नगद प्रवाह तथा परियोजना सञ्चालनको अवस्था कमजोर भएको आधारमा सूक्ष्म निगिरानीमा राख्ने भनी निर्देशन दिइएका कर्जा ।

(ऋ) कर्जा स्वपुँजी अनुपात (Debt to Equity Ratio) ८०:२० भन्दा बढी हुने गरी प्रवाह भएका कर्जा । यस प्रयोजनका लागि सम्पत्तिको पुनर्मूल्यांकन गर्दा कुनै पनि फिर्म, कम्पनी, वा संस्थाले सम्पत्ति पुनर्मूल्यांकन सम्बन्धी लेखामान मापदण्डको पूर्ण पालनाका आधारमा सिर्जित सम्पत्ति मात्र स्वपुँजीमा गणना गर्न पाउने छ ।

(ए) यस बैंकले तोके बमोजिमको ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपात कायम नगरेका कर्जा ।

(ऐ) कर्जा प्रवाह भई स्थापना भएको उद्योग/परियोजना/व्यवसाय परिस्थितिजन्य कारणले सञ्चालनमा नभएतापनि पूर्वनिर्धारित व्यवस्थाबमोजिम कर्जाको साँवा ब्याज नियमित रूपमा भुक्तानी भइरहेको त्यस्तो उद्योग/परियोजना/व्यवसायमा प्रवाहित कर्जा ।

(ख) निष्क्रिय कर्जा (Non-Performing Loan) : निष्क्रिय कर्जालाई निम्नानुसारका वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ :

(१) कमसल (Sub-standard) : ३ महिनादेखि ६ महिनासम्म भाखा नाघेका कर्जा/सापट ।

(२) शंकास्पद (Doubtful) : ६ महिनादेखि बढीमा १ वर्षसम्म भाखा नाघेका कर्जा/सापट ।

(३) खराब (Loss) : १ वर्षभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेका कर्जा/सापट ।

(४) बुँदा ८ बमोजिम पुनर्तालिकीकरण/पुनर्संरचना गरिएका कर्जा ।

२ 2. Online/e-commerce businesses.

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले ऋणीको कर्जा तिर्न सक्ने क्षमता, भावी नगद प्रवाह, आम्दानीको स्रोत जस्ता कर्जा प्रवाहका न्यूनतम आधारहरुको विश्लेषणपश्चात् कर्जा सदुपयोगको सुनिश्चितता हुने गरी मात्र कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

३ 3. Foodgrain production/processing/storage/sales and beverage processing/sales.

Nepali authoritative text

भाखा नाघेको वा ननाघेको कुनै पनि कर्जा/सापटलाई देहायको कुनै पनि अवस्थामा खराब कर्जामा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ र सो को लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले उपयुक्त प्रणाली एवं पूर्वाधारको विकास गर्नु पर्नेछ :-

(क) ऋणी टाट पल्टेमा वा टाट पल्टेको घोषणा भएमा,

(ख) ऋणी बेपत्ता भएमा वा ९० दिनसम्म सम्पर्कमा नआएमा,

(ग) कर्जा दुरुपयोग भएमा,

(घ) बुँदा नं. १ को उपबुँदा (क) को (२) को खण्ड (ऐ) मा उल्लिखित अवस्थामा बाहेक परियोजना/व्यवसाय सञ्चालन हुने अवस्था नरहेमा वा परियोजना/व्यवसाय सञ्चालनमा नभएमा,

(ङ) प्रतीतपत्र, जमानत तथा अन्य सम्भावित दायित्वहरु फोर्स लोन (Force Loan) को रूपमा कोषमा आधारित कर्जामा परिणत भएको अवस्थामा त्यसरी कर्जामा परिणत भएको मितिले ९० दिनसम्म असुली नभएमा,

तर निर्माण व्यवसायीको जमानत दावी भई सिर्जना भएको कर्जा (Forced Loan) को हकमा उक्त कर्जा आ.व. २०८०/८१ को लागि ९० दिनसम्म असुली नभई खराब वर्गमा वर्गीकरण भईनसकेको अवस्थामा त्यस्तो कर्जालाई आ.व. २०८१/८२ मा कर्जाको भाखा नाघेको अवधिको आधारमा वर्गीकरण गरी सोही बमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(च) कर्जा असुल हुन नसकी लिलामी प्रक्रिया शुरु भएको वा असुली प्रक्रिया अन्तर्गत अदालतमा मुद्दा चलिरहेको अवस्थामा,

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

तर, ललिामी प्रक्रयिा शुरु भएपश्चात् कर्जा नयिमति भएको खण्डमा उक्त कर्जालाई यस व्यवस्था अन्तर्गत खराब वर्गमा वर्गीकरण गररिहन अनविार्य हुने छैन ।

(छ) कर्जा सूचना केन्द्रको कालोसूचीमा कायम रहेका ऋणीलाई नयाँ वा थप कर्जा प्रदान गरेको अवस्थामा,

(ज) सुरक्षणको बजार मूल्यले कर्जाको सुरक्षण हुन नसक्ने भएमा,

यस प्रयोजनको लागि सुरक्षण भन्नाले अचल सम्पत्ति धितो मात्र नभई परयिोजना तथा परयिोजनाको चल सम्पत्ति समेतलाई जनाउने छ ।

(झ) खरदि वा डस्किाउन्ट गरेको बल्सिको भुक्तानी मति (due date) ले ९० दनिसम्म असुली नभएमा,

(ञ) कुनै व्यक्ति/फर्म/कम्पनीको नाममा रहेको कर्जा अर्को व्यक्ति/फर्म/कम्पनीले उपभोग गरेको अवस्थामा, तर एउटै समूहमा पर्ने फर्म/कम्पनीको हकमा कुल सीमा कायम गर्न बाधा पर्ने छैन,

(ट) टि.आर.कर्जा (Trust Receipt Loan) भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि प्रतीतपत्र खोल्दाका बखत उल्लेख नगरएिको अन्य कुनै नयाँ कर्जा स्वीकृत गरी प्रवाह भएमा ।

(ठ) Credit Card कर्जा भाखा नाघेको मतिलि ९० दनिभत्रि अपलेखन नभएमा ।

(ड) ऋणीले एउटै मति वा अवधकिो अलग अलग वत्तिीय ववरिण पेश गरेको अवस्थामा ।

(ढ) बैंक तथा वत्तिीय संस्थाबाट कर्जा लई सम्बद्ध व्यक्ति वा संस्थालाई कर्जा/सापट प्रदान गरेमा ।

प्रष्टीकरण : यो नर्दिेशनको खण्ड (ग) को प्रयोजनको लागि "दुरुपयोग" भन्नाले जुन प्रयोजनको लागि कर्जा लएिको हो सोही प्रयोजनमा प्रयोग नगरेको, परयिोजना सञ्चालनमा नरहेको, सम्बन्धति परयिोजना/व्यवसायबाट आर्जति रकम ऋण तर्निमा नलगाई अन्य कार्यमा प्रयोग गरेको, नरीिक्षण तथा सुपरविेक्षणको क्रममा सुपरविेक्षक, लेखा परीक्षणको क्रममा लेखापरीक्षकबाट दुरुपयोग भएको प्रमाणति भएमा कर्जा तथा सुवधिाको दुरुपयोग गरेको सम्झनु पर्छ ।

४ 4. Distribution of daily essentials.

Nepali authoritative text

(१) कस्तिाबन्दीमा प्रवाह गरएिका आवधकि कर्जा (Term Loan) को हकमा कस्तिाले भाखा नाघेमा सम्पूर्ण बक्यौता कर्जा रकमलाई नै कस्तिा रकमको भाखा नाघेको अवधकिो आधारमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) जलवद्यिुत परयिोजना, वद्यिुत प्रसारण लाइन (Transmission Line) केबलकार नर्मिाण परयिोजना र नवीकरणीय ऊर्जा परयिोजनामा प्रवाह भएका कर्जाको हकमा कुनै कस्तिाले ९० दनिभन्दा बढीले भाखा नाघेमा त्यस्तो कस्तिाको साँवा रकमलाई खराब वर्गमा वर्गीकरण गरी कस्तिाको शतप्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।

प्रष्टीकरण : यस प्रयोजनका लागि "आवधकि कर्जा" भन्नाले एक वर्षभन्दा बढी भुक्तानी अवधि कायम गरी प्रवाह गरएिको कर्जा सापटलाई सम्झनु पर्दछ ।

५ 5. Import trade.

Nepali authoritative text

देहायका व्यवस्था तथा शर्त पूरा गरी सुनचाँदी धतिो राखी कर्जा प्रदान गर्न सकनिे छ :-

(क) संस्थाको कर्जा नीति/वनियिमावलीमा सुनचाँदी धतिो लई कर्जा प्रदान गर्ने व्यवस्था उल्लेख भएको हुनु पर्ने,

(ख) संस्थाले सुनचाँदीको कर्जा कारोबार गर्नु अगावै आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था, सुरक्षणको मूल्यांकन व्यवस्था, ढुकुटी बीमा तथा जाँचकी सम्बन्धी व्यवस्था गरेको हुनु पर्ने,

(ग) कुनै व्यक्तलिाई सुनचाँदी धतिो कर्जा प्रवाह गर्दा त्यस्तो ऋणीले धतिोस्वरूप दएिको सुन वा चाँदी जाँच गरी कर्जा सुरक्षति रहेको यकनि गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नु पर्नेछ । यसरी कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीले धतिो स्वरूप दएिको सुन वा चाँदी एउटै थैलीमा राखएिको हुनुपर्नेछ । कथंकदाचति् कुनै ऋणीले दएिको एकभन्दा बढी थैलीहरु वा एकभन्दा बढी थैलीहरु राखएिको एउटा थैलीमात्र धतिो राखी वा सुनचाँदीको परीक्षण जाँच नगरी सुनचाँदी धतिो कर्जा प्रवाह भएमा त्यस्तो कर्जामा शतप्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । यस प्रकारको सुनचाँदी धतिो कर्जाको एकल ग्राहक कर्जा सीमा रु. ५० लाख कायम गरएिको छ । यस अघि प्रवाह भएको कर्जाको हकमा २०८३ असार मसान्तसम्म एकल ग्राहक कर्जा सीमा कायम गरी सक्नुपर्नेछ ।

C.M. & Associates Reference Copy • cma.com.np

६ 6. Petrol pumps/gas/water businesses.

Nepali authoritative text

ओभरड्राफ्ट सीमा नाघ्ने गरी ग्राहकको चल्ती खाताबाट ओभरड्रन (Overdrawn) गरी कर्जाको साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न पाइने छैन ।

ग्राहकको खाता खर्च गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्दा खाता ओभरड्रन (Overdrawn) भई हसिाब राफसाफ नभएको खण्डमा यसरी असुलउपर नभएका कर्जाहरु ओभरड्रन गरेको साँवा रकमसहति बक्यौता कर्जा रकममा समावेश गरी त्यस्ता कर्जाहरु जुन वर्गमा पर्ने हो सो भन्दा एक तह मुनकिो वर्गमा समावेश गर्नु पर्नेछ । तर, यस व्यवस्थाले ग्राहकको खातामा रहेको मौज्दात खर्च गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न बन्देज लगाएको मानिने छैन ।

७ 7. Medicine distribution.

Nepali authoritative text

(क) सामान्यतया एक वर्षभन्दा बढी ग्रेस अवधि राखी आवधकि कर्जा प्रदान गर्न पाइने छैन । तर व्यवसाय तथा परियोजनाको प्रकृति अनुसार सो भन्दा बढी ग्रेस अवधि प्रदान गर्नुपर्ने भएमा के कति कारणले र कुन कुन आधारमा बढी ग्रेस अवधि कायम गर्नुपर्नेको हो सोको व्यहोरा खुलाई स्वीकृत गर्ने अधकिार प्राप्त अधकिारीले ऋणीले पेश गरेको Project Report र सोको औचत्यिको आधारमा नर्णिय गर्न सक्नेछ र सो को अनुमोदन कर्जा स्वीकृत गर्ने अधकिार प्राप्त अधकिारी भन्दा एक तह माथल्लिो अधकिारीबाट गराउनु पर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि सबैभन्दा माथल्लिो स्तर सञ्चालक समिति हुनेछ ।

(ख) एक पटक तय गरएिको ग्रेस अवधि थप गरेमा त्यस्तो कर्जालाई पुनर्संरचना/पुनर्तालकिीकरण गरेको मानिने र सोही बमोजमि कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ । तर, वद्यिुत आयोजनाहरुको परविर्तति Required Commercial Operation Date बमोजमि वा जलवद्यिुत आयोजना सम्पन्न भई उत्पादन प्रारम्भ गरेतापनि पूर्ण क्षमताको प्रसारण लाइन नर्मिाण नभएका कारण पूर्ण क्षमतामा सञ्चालनमा आउन नसकेको कारण ग्रेस अवधि थप भएमा पुनर्संरचना/पुनर्तालकिीकरण गरेको मानिने छैन ।

प्रष्टीकरण: ग्रेस अवधि भन्नाले कर्जा प्रवाह शुरु भएको मतिदिेखि कर्जाको कस्तिा भुक्तानी गर्न शुरु हुने मिति बुझ्नु पर्दछ ।

८ 8. Advertising.

Nepali authoritative text

(१) “पुनर्तालकिीकरण” भन्नाले ग्राहकले लएिको कर्जा/सुवधिाको भुक्तानी गर्ने अवधि/समय बढाउने प्रक्रयिालाई बुझन्छि ।

(२) “पुनर्संरचना” भन्नाले कर्जा/सुवधिाको प्रकृति वा शर्तमा परविर्तन गर्ने वा बन्देजहरु थपघट गर्ने प्रक्रयिालाई बुझन्छि ।

(५) सार्वजनकि नकिायबाट स्रोत सुनश्चिति भई परियोजनाको नर्मिाण कार्य सम्पन्न भएको वा नर्मिाण कार्य भइरहेको तर भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रहेका नर्मिाण व्यवसायीलाई प्रवाह भएको नर्मिाण व्यवसायसँग सम्बन्धति कर्जाको हकमा ऋणीको अनुरोधमा नगदप्रवाह वश्लिेषण गरी आवश्यकता र औचत्यिको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतशित रकम असुलउपर गरी देहायका शर्तहरूको अधीनमा रही इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जाको पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सक्नेछन् :

(१) यस्तो पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८३ असोज मसान्तभत्रि गरसिक्नुपर्नेछ ।

(२) उपर्युक्तबमोजमि पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिका कर्जाहरूमा न्यूनतम ५ प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ । तर, नष्क्रियि वर्गमा वर्गीकृत कर्जाहरूको हकमा सावकिबमोजमिको कर्जा वर्गीकरण र सोहीबमोजमि कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(३) सम्बन्धति सार्वजनकि नकिायबाट भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रहेको कागजात लएिको हुनुपर्नेछ ।

(३) ऋणीको ऋण तर्िने क्षमतामा ह्रास आएको कुनै अवस्था देखएिमा बैंक तथा वत्तिीय संस्थामा ऋणीले पेश गरेको लखिति कार्य योजना र उल्लखिति देहायका आधारमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्था वश्विस्त भएमा कर्जालाई पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकनिेछ :-

(क) कर्जा सम्बन्धी कागजात तथा सुरक्षण पर्याप्त भएको प्रमाण,

(ख) कर्जा असुल हुने सम्भावनाबारे इजाजतपत्रप्राप्त संस्था वश्विस्त भएको आधार, तथा पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचनामार्फत व्यवसायको नरिन्तरता सम्बन्धमा संस्था आश्वस्त भएमा,

(ग) कर्जालाई पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न लखिति कार्ययोजना पेश हुनुका अतरिक्ति त्यस्तो कर्जा पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्दाका दनिसम्म असुल हुन बाँकी ब्याजको कम्तीमा पच्चीस प्रतशित ब्याज रकम असुल उपर भएको ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

(४) ऋणीको ऋण तिर्ने क्षमतामा ह्रास आएको बुझिने अवस्थाहरु : देहायका कुनै एक अवस्था भएमा ऋणीको ऋण तिर्ने क्षमतामा ह्रास आएको मानिने छ :

१) Cost Overrun, Time Overrun, Cashflow Mismatch जस्ता अल्पकालीन कारणले आम्दानीमा ह्रास आई कर्जाको किस्ता वा ब्याज निर्धारित भाखामा भुक्तानी नभएको अवस्था ।

२) कर्जाको किस्ता वा ब्याज निर्धारित भाखामा भुक्तानी भएतापनि प्रतिकूल बाह्य अवस्था वा अन्य कुनै कारणले ऋणीको भविष्यका किस्ता वा ब्याज निर्धारित भाखामा भुक्तानी हुन नसक्ने अवस्था सिर्जना भएमा ।

३) ऋणी कम्पनी नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि.बाट डलिस्टि (De list) भएमा वा डलिस्टि (De list) हुने प्रक्रियामा रहेमा ।

४) कर्जाको किस्ता वा ब्याज भुक्तानीको लागि ऋणीको वास्तविक वित्तीय अवस्था वा अनुमानित वित्तीय अवस्था पर्याप्त नभएमा ।

(५) नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त निकायमा दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका जग्गा विकास तथा भवन निर्माणसँग सम्बन्धित फर्म/कम्पनीलाई प्रवाहित कर्जाको हकमा ऋणीको अनुरोधमा संशोधित व्यावसायिक योजना तथा नगदप्रवाह लगायतका पक्षहरुको विश्लेषणसहित बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतिशत रकम असुलउपर गरेमा आवश्यकता र औचित्यको आधारमा देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही एक पटकको लागि कर्जाको पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकिनेछ :

(१) यस्तो पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ असोज मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) यसरी पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गरिएको कर्जालाई २०८१ चैत मसान्तमा जुन वर्गमा वर्गीकृत गरिएको थियो कम्तीमा सोही वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(३) पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना अघि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था write back गर्न पाइने छैन ।

(४) जग्गा विकास तथा भवन निर्माण कार्यको अनुमतिको लागि सम्बन्धित निकायमा पेश गरेको प्रमाणपत्र समेत लिनुपर्नेछ ।

(६) जेनजी आन्दोलनको क्रममा सिर्जना भएको असामान्य परिस्थितिबाट प्रत्यक्षरूपमा प्रभावित उद्योग, व्यापार, व्यवसाय, प्रतिष्ठान तथा अन्य ऋणीलाई प्रवाहित कर्जा ऋणीको अनुरोधमा सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्रभावको यकिन गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सक्नेछन् ।

(१) यस्तो पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ पुस मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) उपर्युक्तबमोजिम पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गरिएको कर्जा २०८२ असार मसान्तमा जुन वर्गमा रहेको छ, सोही वर्गमा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।

(७) जेनजी आन्दोलनको क्रममा सिर्जना भएको असामान्य परिस्थितिबाट प्रत्यक्ष प्रभावित ऋणी संस्थासँग Forward/Backward Linkage भएका ऋणीलाई प्रवाहित कर्जा सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्रभावको यकिन गरी ऋणीले बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा ५ प्रतिशत रकम असुल उपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सक्नेछन् ।

(१) यस्तो पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना ऋणीको अनुरोधमा २०८२ पुस मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) उपर्युक्तबमोजिम पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गरिएको कर्जा २०८२ असार मसान्तमा जुन वर्गमा रहेको छ, सोही वर्गमा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।

(८) हालको बाढी/पहिरोबाट प्रभावित इलामलगायत प्राकृतिक विपत्तिको कारण असर पुगेका अन्य जिल्लाका उद्यम/व्यवसायका लागि प्रवाहित कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ऋणीको नगद प्रवाह तथा आम्दानी विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतिशत रकम असुलउपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको एकपटकका लागि पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकिनेछ ।

(१) यस्तो पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ चैत मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) यसरी पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्दाको समयमा कर्जाहरुलाई जुन वर्गमा वर्गीकरण गरिएको छ कम्तीमा सोही वर्गमा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(९) २०८० कार्तिकको भूकम्पबाट प्रभावित जाजरकोट, रुकुम लगायतका क्षेत्रमा सञ्चालनमा रहेका व्यवसायहरुमा प्रवाहित कर्जा तथा उक्त क्षेत्रमा बसोबास गररिहेका सर्वसाधारणले लिएको आवासीय घर कर्जा लगायत प्रयोजन खुलेका व्यक्तिगत कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ऋणीको नगद प्रवाह तथा आम्दानी विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतिशत रकम असुलउपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकिनेछ ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

(१) यस्तो पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ असोज मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) यसरी पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना गर्दाको समयमा कर्जाहरुलाई जुन वर्गमा वर्गीकरण गरएिको छ सोही वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(१०) रसुवा र तातोपानी भन्सार नाकामा प्राकृतकि प्रकोपका कारण पछल्लिो दनिमा देखएिको अवरोधबाट प्रभावति कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा सम्बन्धति इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले व्यवसायमा परेको प्रभावको यकनि गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सक्नेछन् ।

(१) यस्तो पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ पुस मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) उपर्युक्त बमोजमि पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिका कर्जा २०८२ असार मसान्तमा जुन वर्गमा रहेको छ, सोही वर्गमा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(११) परस्थितिजिन्य समस्यामा परेका रु. २ करोडसम्मका तोकएिका क्षेत्र (कृष,ि ऊर्जा र लघु घरेलु साना तथा मझौला उद्यम) मा प्रवाह भएको कर्जाको हकमा ऋणीको अनुरोधमा व्यावसायकि योजना तथा नगदप्रवाह लगायतका पक्षहरुको वश्लिेषण गरी आवश्यकता र औचत्यिको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतशित रकम असुलउपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही एक पटकको लाग िकर्जाको पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकनिेछ :

(१) यस्तो पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ असोज मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) यसरी पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना गरएिको कर्जालाई २०८१ पुस मसान्तमा जुन वर्गमा वर्गीकृत गरएिको थयिो कम्तीमा सोही वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(३) पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना अघ िगरएिको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था write back गर्न पाइने छैन ।

(१२) सार्वजनकि नकिायबाट स्रोत सुनश्चिति भई परयिोजनाको नर्मिाण कार्य सम्पन्न भएको वा नर्मिाण कार्य भइरहेको तर भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रहेका नर्मिाण व्यवसायीलाई प्रवाह भएको नर्मिाण व्यवसायसँग सम्बन्धति कर्जाको हकमा ऋणीको अनुरोधमा नगदप्रवाह वश्लिेषण गरी आवश्यकता र औचत्यिको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतशित रकम असुल उपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जाको पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सक्नेछन् :

(१) यस्तो पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना २०८२ असार मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) यसरी पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना गरएिको कर्जालाई २०८१ मंसरि मसान्तमा जुन वर्गमा वर्गीकृत गरएिको थयिो, कम्तीमा सोही वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ । साथै, त्यस्तो कर्जामा उक्त अवधकिो नेपाल ब्याज लनि पाइने छैन ।

(३) उपर्युक्तबमोजमि पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिका कर्जाहरुमा ५ प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ । तर, यसअघ िगरएिको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था write back गर्न पाइने छैन ।

(४) सम्बन्धति सार्वजनकि नकिायबाट भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रहेको कागजात लएिको हुनुपर्नेछ ।

(१३) बैंक तथा वत्तिीय संस्थाले परस्थितिविश समस्यामा परेका ऋणीहरुको हकमा (क) कृष ि वन, (ख) माछापालन, (ग) खानी, (घ) कृष,ि वन र पेयपदार्थ उत्पादन (सूर्ती प्रशोधन र मदरिाजन्य बाहेक), (ङ) गैरखाद्य वस्तु उत्पादन, (च) धातुका उत्पादनहरु, मेसनिरी तथा इलेक्ट्रोनकि औजार तथा जडान, (छ) यातायात, भण्डार र सञ्चार, (ज) थोक तथा खुद्रा बक्रिी, (झ) पर्यटन, (ञ) शक्षिा एवं स्वास्थ्य, (ट) नर्मिाण (समिेन्ट, डण्डी, इँटा/ब्लक, पाइप्स एण्ड फटिङि्स लगायतका उद्योगमा प्रवाहति कर्जासमेत) क्षेत्रसँग सम्बन्धति कर्जा र अन्य सबै क्षेत्रमा प्रवाह भएका रु. ५ करोडसम्मका कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा उद्योग/व्यवसायको नगदप्रवाह तथा आम्दानी वश्लिेषण गरी आवश्यकता र औचत्यिको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतशित रकम असुल उपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकनिेछ ।

(१) यस्तो पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना २०८० चैत मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

(२) २०८० असार मसान्तमा सक्रयि वर्गमा वर्गीकरण भएको कर्जालाई पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकनिेछ ।

(३) उपर्युक्त बमोजमि पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिका कर्जाहरुमा ५ प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(४) यसरी पुनर्तालकिकिरण र/वा पुनर्संरचना गरएिको कर्जाहरुलाई जुन वर्गमा वर्गीकरण गरएिको छ सोही वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(१४) बैंक तथा वत्तिीय संस्थाले होटल तथा रेष्टुरेन्ट, पशुपक्षीपालन, नर्मिाण (समिेन्ट, डण्डी, इँटा/ब्लक, पाइप्स एण्ड फटिङि्स लगायतका उद्योगमा प्रवाहति कर्जासमेत), शक्षिा, स्वास्थ्य क्षेत्रसँग सम्बन्धति कर्जा तथा बाढी, पहरिो, भूकम्प जस्ता प्राकृतकि/दैवी प्रकोपबाट प्रभावति भएका परयिोजनामा लगानी रहेको कर्जाको रु. ५ करोडसम्म अन्य सबै क्षेत्रमा प्रवाह भएका कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

उद्योग/व्यवसायको नगद प्रवाह तथा आम्दानी विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतिशत रकम असुल उपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्तालिकीकरण तथा पुनर्संरचना गर्न सकिनेछ ।

१) यस्तो पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८० पुस मसान्तभित्र गरसिक्नु पर्नेछ ।

२) २०७९ चैत मसान्तमा सक्रयि वर्गमा वर्गीकरण भएको कर्जालाई पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्न सकनिेछ ।

३) उपर्युक्त बमोजमि पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिका कर्जाहरुमा ५ प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

४) यसरी पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिको कर्जाहरुलाई जुन वर्गमा वर्गीकरण गरएिको छ सोही वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(१५) साना तथा मझौला उद्योग-व्यवसाय सञ्चालनलाई सहजीकरण गर्न बैंक तथा वत्तिीय संस्थाबाट प्रवाह भएको रु. २ करोडसम्मको कर्जालाई सम्बन्धति ऋणीको अनुरोधमा उद्योग-व्यवसायको नगद प्रवाह तथा आम्दानी वश्लिेषण गरी एक पटकको लागि ऋणीले बुझाउनुपर्ने ब्याजको १० प्रतशित रकम असुल उपर गरी देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही कर्जाको पुनर्संरचना तथा पुनर्तालकिीकरण गर्न सकनिेछ ।

१) यस्तो पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना २०८० असार मसान्तभत्रि गरसिक्नु पर्नेछ ।

२) यसरी पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गर्दा २०७९ पुस मसान्तमा सक्रयि वर्गमा वर्गीकरण भएको हुनुपर्नेछ ।

३) उपर्युक्त बमोजमि पुनर्तालकिीकरण/पुनर्संरचना गरएिका कर्जाहरुलाई असल वर्गमा वर्गीकरण गरी १.० प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

४) स्पष्ट आधार बनिा पुनर्तालकिीकरण र/वा पुनर्संरचना गरएिको पाइएमा इ.प्रा. नर्दिेशन नं. २/०८२ को बुँदा नं. ९ को उपबुँदा ८(क) अनुसार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(१६) कर्जा पुनर्तालकिीकरण वा पुनर्संरचना गरएिका स्पष्ट आधारहरु प्रत्येक कर्जा फाइलमा संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(१७) कर्जा पुनर्तालकिीकरण वा पुनर्संरचना गर्दा असुल हुन बाँकी ब्याजलाई पुँजीकरण गर्न पाइने छैन ।

(१८) उपबुँदा (३) बमोजमि वर्गीकरण गरएिका कर्जाहरुको ववरिण छुट्टै तयार गर्नुपर्नेछ ।

९ 9. Internet/telecom service providers.

Nepali authoritative text

(१) यस नर्दिेशन बमोजमि वर्गीकरण गरएिका कर्जा तथा बलि्स खरदिको लागि बक्यौता साँवा रकमको आधारमा देहायबमोजमि कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ :-

(२) नष्कि्रयि वर्गमा (पुनर्संरचना र पुनर्तालकिीकरण बाहेक) वर्गीकरण भएका कर्जाको भाखा नाघेको सम्पूर्ण बक्यौता (साँवा र ब्याज) रकम भुक्तानी भई ३ महनिासम्म कर्जा नयिमति भएको अवस्थामा जुन वर्ग (कमसल, शंकास्पद र खराब) मा वर्गीकरण भएको छ, सोही वर्गमा वर्गीकरण गरी उक्त अवधपिछि मात्र स्तरोन्नति हुनेगरी सोही बमोजमि कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।

(३) कुनै ऋणी संस्थाले एकभन्दा बढी शीर्षकमा कर्जा लएिको भएमा कुनै एक कर्जा नष्कि्रयि वर्गमा वर्गीकरण भएमा उक्त ऋणीले लएिका अन्य सम्पूर्ण असल वर्गमा वर्गीकृत कर्जा बक्यौतालाई कम्तीमा सूक्ष्म नगिरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(४) कुनै ऋणी व्यक्तलिे एक भन्दा बढी शीर्षकमा कर्जा लएिको भएमा कुनै एक कर्जा नष्कि्रयि वर्गमा वर्गीकरण भएमा उक्त ऋणीले लएिका अन्य सम्पूर्ण असल वर्गमा वर्गीकृत कर्जा बक्यौतालाई कम्तीमा सूक्ष्म नगिरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(५) कुनै समूहमत्रिको कुनै एक ऋणीले लएिको कर्जा नष्कि्रयि वर्गमा वर्गीकरण भएमा समूहमा रहेका अन्य ऋणीहरुको उक्त ऋणीसँगको व्यावसायकि अन्तरसम्बन्धबाट पर्ने असरको वश्लिेषण गरी उक्त ऋणीबाट प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावति हुने समूहका अन्य ऋणीहरुलाई समेत सोही नष्कि्रयि वर्गमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ ।

जस्तै: समूहका पाँच ऋणीहरुमध्ये कुनै एक ऋणी कमसल वर्गमा वर्गीकरण भएमा बाँकी रहेका चार ऋणीमध्ये उक्त ऋणीबाट प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावति हुने एक ऋणी भएमा सो ऋणी नयिमति भएको अवस्थामा समेत कमसल वर्गमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ । तथापि, कमसल वर्गमा वर्गीकरण भएको ऋणीबाट प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावति नभएका अन्य तीन ऋणीलाई भने कमसल वर्गमा वर्गीकरण गर्न बाध्य हुने छैन ।

(६) एक वर्ष भन्दा बढी ग्रेस अवधि भएका ऊर्जा लगायतका पूर्वाधार नर्मािणसँग सम्बन्धति परयिोजनाहरुमा प्रवाहति असल कर्जाहरुको ग्रेस अवधसिम्म प्रत्येक वर्ष समानुपातकि रूपमा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी अन्तमि वर्ष १.०० प्रतशित सामान्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकनिे छ ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

उदाहरणको लागि, कुनै कर्जाको ग्रेस अवधि ४ वर्ष रहेछ भने त्यस्तो कर्जाको लागि पहिलो वर्ष ०.२५ प्रतिशत, दोस्रो वर्ष ०.५० प्रतिशत, तेस्रो वर्ष ०.७५ प्रतिशत र चौथो वर्षदेखि १.०० प्रतिशत सामान्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु सकिने छ ।

(७) रेशम, जुट, कपास लगायतका कृषि खेती र व्यावसायिक रूपमा गरिने आँप, सुन्तला, जुनार, मौसम, किवी, ड्रागन फ्रुट, कागती, लिची, एभोकाडो जस्ता फलफूल खेतीका लागि प्रदान गरिएको कर्जामा पहिलो वर्ष ०.२ प्रतिशत, दोस्रो वर्ष ०.६ प्रतिशत र तेस्रो वर्षदेखि १.०० प्रतिशत साधारण कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिनेछ ।

(८) पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गरेको कर्जाको हकमा सो वापत देहायबमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ :

(क) पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गर्ने समयमा सक्रिय वर्गमा वर्गीकरण भैरहेका कर्जालाई देहायबमोजिमका सबै अवस्थाको पालना गरी पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएमा न्यूनतम १२.५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :

अ. पहिलो पटक पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएमा ।

आ. समान किस्तामा भुक्तानी हुनेगरी पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएमा ।

इ. बढीमा एक वर्षसम्म ग्रेस अवधि राखी कर्जा पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएमा ।

(ख) पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गर्ने समयमा सक्रिय वर्गमा वर्गीकरण भैरहेका कर्जालाई माथि बुँदा नं. (क) मा उल्लिखित बाहेकको अवस्थामा पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएमा न्यूनतम २५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । कमसल, शंकास्पद तथा खराब वर्गमा वर्गीकरण भैसकेका कर्जाहरुलाई पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गर्दा पूर्ववत् कायम गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम राख्नु पर्नेछ । पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएको कर्जामा कायम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था लगातार दुई वर्षसम्म कर्जा नियमित भएको अवस्थामा बाहेक कुनै समायोजन गर्न पाइने छैन ।

(ग) किस्ताबन्दी वा सम मासिक किस्ता (Equal Monthly Installment, EMI) मा प्रदान गरिएका कर्जाको हकमा कर्जाको साँवा तथा ब्याज नियमित रहेको अवस्थामा देहायको त्यस्तो कर्जाको लागि पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण सरह थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछैन ।

(अ) कर्जाको किस्ता अग्रिम भुक्तानी भएको (Prepayment) कारणले किस्ताबन्दीको रकम एवं किस्ता संख्या कम भएमा ।

(आ) परिवर्तनशील ब्याजदर भएका कर्जाको ब्याजदर परिवर्तन भएको कारणबाट कर्जाको समयावधि परिवर्तन भएमा ।

(इ) ब्याजदर परिवर्तन भई किस्ता रकम परिवर्तन हुने अवस्थामा सम्बन्धित ऋणीले लिखित अनुरोध गरेमा ऋणीको आम्दानीसमेत विश्लेषण गरी बढीमा वर्षको एकपटक किस्ता रकम परिवर्तन भएमा ।

(घ) पुनर्संरचना र/वा पुनर्तालिकीकरण गरिएका कर्जाको साँवा किस्ता तथा ब्याजको भुक्तानी (ग्रेस अवधि भएको अवस्थामा ग्रेस अवधि सकिएपश्चात्) लगातार दुई वर्षसम्म नियमित भएको अवस्थामा त्यस्ता कर्जालाई असल कर्जामा परिणत गर्न सकिने छ ।

(ङ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट कर्जा प्रवाह भएका परियोजनाको उत्पादन क्षमता (Production Capacity) विस्तार हुने सुनिश्चित भई लगानीमा हुने वृद्धि वा अन्य लागतमा वृद्धि जस्ता कारणले शुरुमा तोकिएको कर्जा भुक्तानी गर्ने अवधि (Repayment Schedule) मा कर्जा चुक्ता गर्न सक्ने स्थिति निरहेका ऋणीमध्ये राष्ट्रिय प्राथमिकतामा रहेका हाइड्रोपावर, केबलकार, सिमेन्ट, तारे होटल वा अन्य पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी परियोजनाहरुलाई देहायका शर्त पूरा गरी पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गरेको अवस्थामा १.०० प्रतिशत मात्र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने छ । यसरी पुनर्तालिकीकरण र/वा पुनर्संरचना गरिएका कर्जालाई असल कर्जाको रूपमा वर्गीकरण गर्न सकिने छ ।

(अ) परियोजना निष्क्रिय नभई सञ्चालन मै रहेको वा सञ्चालन शुरु हुने क्रममा रहेको हुनुपर्ने, र

(आ) शुरुमा कर्जा प्रवाह गर्दा निर्धारण गरिएको ग्रेस (Moratorium) अवधि भन्दा पछिको अवधिमा पुगेको ब्याज पुँजीकृत गरी आम्दानी बाँध्न नपाइने ।

(इ) ऋणीले इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई परियोजनाको उत्पादन क्षमता (Production Capacity) विस्तार भएको आधारहरु पेश गर्नुपर्ने तथा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सो वाजिब भएको सुनिश्चित गर्नुपर्ने ।

(च) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कन्स्ट्रक्सन व्यवसायका लागि प्रवाह गरेको कर्जा बन्दजन्य रोगका कारण साविकको भुक्तानी तालिका वा शर्त बमोजिम चुक्ता गर्न नसक्ने भई कर्जा पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गर्नु परेमा एक पटकलाई ऋणीको ऋण तिर्ने लिखित योजना, धितो सुरक्षणको पर्याप्तता र भविष्यमा ऋण तिर्न सक्ने क्षमताका आधारमा पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गरेको अवस्थामा १.०० प्रतिशत मात्र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सक्ने गरी पुनर्तालिकीकरण/पुनर्संरचना गर्न सकिने छ । यसरी पुनर्तालिकीकरण/पुनर्संरचना गरिएका कर्जाहरुलाई असल कर्जाको रूपमा वर्गीकरण गर्न सकिने छ ।

(छ) शेयरको धितोमा प्रदान गरेको कर्जालाई पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गर्न पाइने छैन ।

(ज) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित रुग्ण उद्योगको पुनर्स्थापना तथा उपयुक्त निकासको लागि यस बैंकले जारी गरेको रुग्ण उद्योगका सम्बन्धमा वित्तीय क्षेत्रबाट हुनसक्ने सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७० (कार्यविधि-२.१) बमोजिम हुने गरी कर्जा पुनर्तालिकीकरण वा पुनर्संरचना गर्दा न्यूनतम २५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(९) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जा निरीक्षण तथा कर्जा सुरक्षण कोषबाट सुरक्षण गराएको वा बीमा गराएको अवस्थामा त्यस्तो सुरक्षण गरेको कर्जाको लागि गर्नुपर्ने कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (Loan Loss Provision) मा ७५ प्रतिशत छुट दिई बाँकी २५ प्रतिशत मात्र व्यवस्था गरे पुग्ने छ ।

(१०) व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा कर्जा प्रदान गर्दा ऋणीको व्यक्तिगत जमानी रकम बराबरको अन्य कसैको दाबी नलाग्ने सम्पत्तिको विवरण अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ । व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा

मात्र प्रवाहित कर्जालाई पनि उपरोक्तानुसार वर्गीकरण गरी असल, सूक्ष्म निगरानी, कमसल र शंकास्पद कर्जामा पर्ने भए सो वर्गमा तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त २० प्रतिशत थप गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । अन्य चल, अचल सम्पत्ति तथा परियोजना धितोमा समेत ऋण र सुरक्षण वापत व्यक्तिगत/संस्थागत जमानतसमेत लिई कर्जा प्रवाह गरेको अवस्थामा सुरक्षणले नखामेको कर्जामा समेत अतिरिक्त २० प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

तर, व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा प्रवाह भएका देहायका कर्जामा थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न अनिवार्य हुने छैनः

(क) क्रेडिट कार्ड कर्जा ।

(ख) इ.प्रा. निर्देशन नं. ३ को बुँदा नं. ५ को खण्ड (ख) मा उल्लिखित संस्थालाई प्रदान गरेको कर्जा ।

(ग) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले व्यक्तिगत जमानीमा प्रवाह भइरहेको शिक्षा कर्जा, परियोजना धितोमा प्रवाह भएको कर्जा तथा लघु वित्तीय संस्था एवम् सहकारी संस्थालाई विपन्न वर्ग कर्जा अन्तर्गत लगानी गरेको कर्जामा उपबुँदा (५) बमोजिम तोकिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा अतिरिक्त २० प्रतिशत थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(घ) प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम प्रदान गर्ने संस्थालाई प्रवाह हुने रु २५ लाख सम्मको कर्जा ।

(ङ) देहायका शर्त पालना हुने गरी प्रवाह भएको रु १५ लाखसम्मको व्यक्तिगत कर्जा ।

(अ) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको कर्जा नीतिमा यस किसिमका कर्जा प्रवाह, अनुगमन तथा असुली सम्बन्धमा स्पष्ट उल्लेख गरेको हुनुपर्ने ।

(आ) यस किसिमका कर्जा प्रवाहका लागि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालक समितिबाट छुट्टै प्रोडक्ट पेपर स्वीकृत गराई लागू गरेको हुनु पर्ने र कर्जा प्रवाह गर्दा प्रोडक्ट पेपर पूर्ण पालना गरेको हुनुपर्ने ।

(इ) ऋणीको आम्दानीको स्रोतले कर्जा भुक्तानी गर्न सक्ने स्पष्ट आधार हुनुपर्ने । त्यस्तो आम्दानीको स्रोत कर तिरेको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको खाताबाट प्राप्त गर्ने समेत हुनुपर्ने । साथै, ऋणीले अनिवार्यरूपमा स्थायी लेखा नम्बर (PAN) लिएको हुनुपर्ने ।

(ई) सम-मासिक किस्ता (Equal Monthly Installment) मा कर्जा भुक्तानी हुने गरी भुक्तानी तालिका तय हुनुपर्ने । यस्तो कर्जाको अधिकतम समयावधि ७ वर्षसम्म मात्र हुनेछ । तर, इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले चौहद्दा रु १५ लाखको सीमाभित्र रही बढीमा रु. ५ लाखसम्मको overdraft कर्जा प्रदान गर्न सक्ने छन् ।

(उ) कोभिड-१९ बाट प्रभावित विभिन्न पेशामा संलग्न पेशागत व्यवसायीहरुलाई मिति २०७९ माघ मसान्त सम्ममा प्रदान गरिएको कर्जा ।

(ऊ) यस्तो कर्जा कुल कर्जाको ५ प्रतिशतभन्दा बढी प्रवाह गर्न नपाइने ।

(च) पाँच करोडसम्मका परियोजना धितोमा प्रवाह भएका कर्जा ।

(छ) खण्ड (क) र (ङ) बमोजिमका कर्जा ९० दिन भन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेमा खराब वर्गमा वर्गीकरण गरी शत प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्ने ।

(ज) यस्ता कर्जाको विवरण छुट्टै तयार गर्नुपर्ने छ ।

(११) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले देहायको अवस्थामा बाहेक तेस्रो पक्षको धितोमा मात्रै प्रवाहित कर्जालाई यस निर्देशन बमोजिम वर्गीकरण गरी असल, सूक्ष्म निगरानी, कमसल र शंकास्पद कर्जामा पर्ने भए सो वर्गमा तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त २० प्रतिशत थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । ऋणीको अन्य सम्पत्तिको सुरक्षणले नखाम्ने भई थप सुरक्षण वापत तेस्रो पक्षको धितोसमेत लिई कर्जा

प्रवाह गरेको अवस्थामा ऋणीको अन्य सम्पत्तिको सुरक्षणले नखामेको जति कर्जामा माथि उल्लेख भए बमोजिम थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । यस्ता कर्जाको छुट्टै विवरण तयार गर्नु पर्नेछ ।

(अ) ऋणी व्यक्ति भएमा नजिको एकाघर परिवारका सदस्यको नाममा भएको धितो।

(आ) ऋणी फर्म भएमा सो फर्मको प्रोप्राइटर, साझेदार वा नजिको एकाघर परिवारका सदस्यको नाममा भएको धितो।

(इ) जग्गा एकीकरण वा करारमार्फत व्यावसायिक कृषि, उद्योग र अन्य व्यवसाय सञ्चालन गर्न सम्झौता अनुसारको नजि सम्पत्तिको सुरक्षणमा प्रदान गरिएको कर्जा।

तर, मिति २०६९/०३/२९ भन्दा अघि प्रवाहित आवधिक कर्जाको हकमा अन्तिम किस्ता भुक्तानी अवधिसिम्म यस्ता थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्न बाध्यकारी हुने छैन।

प्रष्टीकरणः यस प्रयोजनको लागि अन्य सम्पत्ति भन्नाले चल अचल सम्पत्ति र परियोजनाको सुरक्षण सम्झनुपर्दछ।

(१२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अर्थतन्त्रमा देखिने असहज अवस्था वा अन्य कुनै कारणले ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमतामा ह्रास आउने विश्लेषण गरेमा कर्जा सापटलाई तल्लो वर्गमा वर्गीकरण गर्न सक्नेछन्। उदाहरणका लागि किमसल कर्जालाई शंकास्पद वा खराब कर्जामा र शंकास्पदलाई खराब कर्जामा वर्गीकरण गर्न सकिने छ।

(१३) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो कर्जाको स्थिति हेरी यस निर्देशनमा तोकिएको न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको अतिरिक्त थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न चाहेमा त्यसरी थप कर्जा नोक्सानी गरिएको कर्जा खाताहरु स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ।

(१४) कर्जा/सापट भन्नाले बिल्स खरिद तथा डिस्काउन्ट समेतलाई सम्झनु पर्दछ।

प्रष्टीकरण : सक्रिय कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई "सामान्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (General Loan Loss Provision)" र निष्क्रिय कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई "विशेष कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (Specific Loan Loss Provision)" को रूपमा लिइने छ।

(ग) न्यून प्रभावित क्षेत्र:

१० 10. Alcohol/tobacco industries, trade and businesses.

Nepali authoritative text

(क) कर्जा अपलेखन भएमा,

(ख) कर्जाको भुक्तानी किस्ताबन्दी वा आंशिक रूपमा भएमा कर्जा वर्गीकरण अनुरुपको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्दा भुक्तानी भएको हदसम्मको कर्जा वापत गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था,

(ग) पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गरिएका कर्जाको साँवा तथा ब्याजको भुक्तानी लगातार दुई वर्षसम्म नियमित भएमा,

(घ) कर्जा चुक्ता भएमा,

(ङ) सुपरिवेक्षणको क्रममा देखिएका कैफियतहरु इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सुधार गरेको अवस्थामा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग विश्वस्त भएमा।

११ 11. Truck/freight transport.

Nepali authoritative text

(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै कर्जा असुली नभएमा सुरक्षणमा रहेको धितो बेचबिखिन गरी बाँकी साँवा र ब्याज उठाउन सक्नेछ। कर्जा असुली गर्न कम्तीमा ३ पटकसम्म धितो लिलामी प्रक्रिया पूरा गर्दा समेत उक्त धितो बिक्री नभएको खण्डमा मात्र आफैले सकार गर्नु पर्नेछ। सकार गर्दा धितोको प्रचलित बजार मूल्य वा धितो सकार गर्न अघिल्लो दिनसिम्मको सम्पूर्ण लेना रकम मध्ये जुन कम हुन्छ सोही मूल्यमा मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ। साथै धितोको बजार मूल्य कर्जाको लेना रकम भन्दा कम रहेकोमा लेना रकमको बाँकी रकमलाई सोही आर्थिक वर्षमा नाफा/नोक्सान हिसाबमा खर्च लेख्ने व्यहोरा लेखा नीतिमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

तर, यसरी मूल्याङ्कन गर्दा त्यस्तो गैर बैंकिङ सम्पत्ति वापतको रकम सम्पूर्ण रुपमा हिसाब मिलान नभएसम्म लेना रकममध्येको ब्याज रकमलाई नाफा/नोक्सान हिसाबमा आम्दानी जनाउन पाइने छैन र त्यस्तो रकमलाई गैर बैंकिङ सम्पत्ति वापतको नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले धितो सुरक्षणलाई गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको रूपमा सकार गर्दा तथा सकार गरेको गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति लिलाम बिक्री गर्ने सम्बन्धमा देहायबमोजिम गर्नु पर्नेछ :

(क) रु. १० लाख भन्दा बढी कर्जा रकम बक्यौता रहेको ग्राहकको सुरक्षण सम्पत्तिलाई गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको रूपमा सकार गर्दा सम्बन्धित पक्षलाई अनिवार्यरूपमा कालोसूचीमा समावेश गर्नु पर्नेछ। तर, रु. १० लाखसम्मको कर्जाको हकमा सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाले नै

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

नर्िणय गरी कालोसूचीमा समावेश गर्न सक्नेछ ।

(ख) आफ्नो संस्थाको नाममा रहेको गैर बैंकङ्गि सम्पत्तकिो लिलाम गर्नुपूर्व स्वतन्त्र मूल्याङ्कनकर्ताबाट यथार्थपरक मूल्याङ्कन गराउनु पर्नेछ । तर, एउटै मूल्याङ्कनकर्ताबाट लगातार एकपटक भन्दा बढी सोही सम्पत्तकिो मूल्याङ्कन गराउन पाइने छैन ।

(ग) धतिो सुरक्षण/गैर बैंकङ्गि सम्पत्त लिलाम सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले पारदर्शी र स्पष्ट व्यवस्था गरी बैंक तथा वत्तिीय संस्थाको हति संरक्षण हुने गरी बक्रिी गर्नु पर्नेछ ।

(घ) यसरी गैर बैंकङ्गि सम्पत्त सिकार गरी लिलाम हुन नसकेको सुरक्षणवापत राखएिको सम्पूर्ण सम्पत्तलिाई नै लिलाम गर्नु पर्नेछ, आंशकि लिलाम गर्न पाइने छैन ।

(ङ) यसरी सकार गरी लएिको सम्पत्तलिाई यथासम्भव छटिो बक्रिी गर्नु पर्नेछ । इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको आफ्नै प्रयोजनलाई आवश्यक भएमा सो को उपयोगका लाग सिञ्चालक समतिबिाट स्वीकृत गराई यस बैंकलाई समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(च) गैर बैंकङ्गि सम्पत्तकिो रूपमा बैंक/वत्तिीय संस्थाले सकार गरेको सम्पत्त धतिो सुरक्षण धनी (गैर बैंकङ्गि सम्पत्तमिा आउन अघकिो धनी) लाई फर्िता गर्दा गैर बैंकङ्गि सम्पत्त लिेखाङ्कन गर्दाको मूल्य वा फर्िता गर्दाको समयमा रहेको बक्यौता रकम (साँवा र ब्याजको जोड) मध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकममा नबढ्ने गरी सम्बन्धति संस्था र सम्पत्तकिो सुरक्षण धनीबीचको आपसी वार्ताद्वारा सम्बन्धति सुरक्षण धनीलाई मात्र धतिो/सुरक्षण फर्िता गर्न सकनिेछ । यसरी फर्िता गर्दा ब्याज पुगाएको माननिे छैन ।

१२ 12. Gold/silver jewellery and precious stones.

Nepali authoritative text

(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले के कस्ता कर्जा असुल हुन नसक्ने हुन नर्िधारण गर्ने आधार तयार गरी त्यस्तो कर्जा अपलेखन गर्ने बारे आ-आफ्नो सञ्चालक समतिबिाट नर्िणय र तर्जुमा गरी यस बैंकबाट स्वीकृत लिई लागू गर्नु पर्नेछ ।

(२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुले देहायका प्रक्रयिाहरु पूरा गरी कर्जा अपलेखन गर्न सक्नेछन् ।

(क) कर्जा खराब वर्गमा परी १०० प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था भई सकेको हुनुपर्ने ।

(ख) कर्जा असुलीको लाग प्रिचलति ऐन तथा नीत बिमोजमि धतिो सुरक्षणको लिलाम बक्रिीको प्रक्रयिा सम्पन्न गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) कर्जाको धतिो सुरक्षण लिलाम बक्रिी हुन नसकेको अवस्थामा अनविार्य रूपमा धतिो सकार गरेको हुनुपर्ने ।

(३) ऋणी र ऋणसँग सम्बन्धति पक्षहरुलाई यस बैंकको नर्िदेशन बमोजमि कर्जा सूचना केन्द्र लि. को कालोसूचीमा समावेश गरसिकेको हुनु पर्नेछ ।

तर, उपबुँदा (१) बमोजमि तयार गरेको कार्यवधिकिो व्यवस्था अन्तर्गत हुने गरी रु.२.२ लाखभन्दा कम रकमको कर्जा अपलेखन गर्दा उपबुँदा (२)(ख), (२)(ग) र यो व्यवस्था अनविार्य हुने छैन ।

(४) अपलेखन गरएिको कर्जाको हकमा त्यस्तो कर्जा स्वीकृत हुँदा कुन तह वा कसको नर्िणयबाट स्वीकृत भएको हो ? र त्यस्तो कर्जाको सुरक्षण वापत राखएिको धतिोको मूल्याङ्कन कसरी गरएिको हो ? साथै, त्यस्तो कर्जा असुलीको लाग किे कस्तो प्रयास गरएिको थयिो ? यस्तो कर्जा असुलीको लाग किे कस्तो प्रयास गरएिको थयिो र कर्जा असुल हुन नसकी अपलेखनमा जानुपर्नाको औचत्यि आद बिारे अभलिेखमा जनाउनु पर्नेछ ।

(५) अपलेखन गरएिका कर्जाको असुलीका लाग एिउटा छुट्टै कर्जा असुली इकाईको स्थापना गरी त्यस्तो कर्जाहरुको असुलीका लाग सिम्बन्धति संस्थाले नरिन्तर प्रयास जारी राख्नु पर्नेछ ।

(६) अपलेखन गरेका कर्जाहरुको अध्यावधकि ववरिण छुट्टै रजष्टिर खडा गरी राख्नु पर्नेछ ।

(७) चालु वर्षमा अपलेखन गरएिका कर्जाहरुको ववरिण (माथ उिपबुँदा नं. ४ मा उल्लखिति बुँदाहरु समावेश गरी) वार्षकि प्रतवेदिनमा अनविार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(८) कर्जा अपलेखन सम्बन्धमा कानूनमा स्पष्ट रूपमा व्यवस्था नगरी स्पष्ट मार्गनर्िदेशन वा नर्िदेशकिाका समेतको अभावमा मनोमानी तथा अपलेखन कार्य गर्दा नर्िणयकर्तामाथ अित्याधकि अधकिार रहन जाने सम्भावनालाई हृदयङ्गम गरी ववेकािधकिार प्रयोग हुन नदई ऋण रकम मनिाहा वा अपलेखनबाट भवष्यिमा पर्न सक्ने प्रभाव समेतलाई मध्यनजर राखी सो सम्बन्धमा स्पष्ट तथा पारदर्शी नीतगित व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(९) अपलेखन गरएिका कर्जाहरुको ववरिण आर्थकि वर्ष समाप्त भएको मतिलिे १५ दनिभत्रि सम्बन्धति सुपरवेक्षिण वभिाग र कर्जा सूचना केन्द्र लि. मा पठाउनु पर्नेछ ।

(घ) माथि नपरेका उद्योग/व्यवसायलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वित्तीय अवस्था, नगद प्रवाह, कोभिडको प्रभाव तथा पुनः सञ्चालनका लागि आवश्यक समय/उपाय विश्लेषण गरी स्पष्ट आधारसहित माथिका तीनमध्ये उपयुक्त वर्गमा वर्गीकरण गर्न सक्नेछ ।

१३ 13. Beauty parlours/salons/cosmetic surgery and social/personal services.

Nepali authoritative text

(क) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले लिने धितो जमानत एवं लिलाम सम्बन्धमा सम्मानित श्री सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०६२/०९/१६ मा भएको फैसलाबाट यस बैंक तथा वित्तीय संस्थाका नाममा देहायबमोजिमका निर्देशनहरु तत्काल कार्यान्वयन गर्न आदेश भएको हुँदा सो निर्देशन कार्यान्वयन गर्न यो निर्देशन जारी गरिएको छ :

(१) धितो सुरक्षण वापत जमानी दिने जमानतकर्ताले ऋणीले लिने कति ऋण रकमको हकमा जमानतको कागज गरेको हो सो जमानतको अंकको सीमा तोकी सोही सीमा हदसम्म सीमित रही जमानतकर्ताको दायित्व स्पष्ट हुने गरी जमानतकर्ताको छुट्टै कागज गराउने ।

(२) ऋणी तथा बैंकबीच वा जमानीकर्ता र बैंकबीच ऋण तथा जमानी सम्बन्धमा गरिएका लिखितहरुमा उल्लेख भएका व्यहोरा एवं शर्तहरु सहज रूपमा पढ्न सकिने ढाँचामा तयार गर्ने गराउने ।

(३) जमानतकर्ताले कबुल गरेको भन्दा बढी अंकको दायित्व व्यहोर्नु पर्ने गरी प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा कागज नगराउने ।

(४) जमानतकर्ताले कबुल गरेको दायित्व बमोजिमको रकम सर्वप्रथम सम्बन्धित ऋणीबाट नै असुल उपर गर्ने, सम्बन्धित ऋणीबाट असुल उपर हुन नसकेमा जमानतकर्ताले कबुल गरेको हदसम्मको रकम निज जमानतकर्ताले दिएको सुरक्षण धितोबाट कानून बमोजिम लिलाम गरी असुल गर्न सकिने भनी जमानतको शर्तनामामा उल्लेख गर्ने ।

(५) जमानतकर्ताले देखाएको सम्पत्ति धितो सुरक्षणको रूपमा स्वीकार गर्नु पूर्व कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी कच्चा सम्पत्ति हो वा पक्का हो, त्यसको मूल्य के कति पर्ने हो, यथार्थ मूल्य खुल्ने गरी मूल्याङ्कन गर्नु पर्ने ।

(६) जमानी दिनेलाई कबुल गरेको रकम बाहेक ऋणीको अन्य दायित्व सम्बन्धमा जमानी हुनेको सम्पत्तिबाट असुल उपर नगर्ने ।

(७) जमानतकर्ताले कबुल गरेको दायित्वको रकम सम्बन्धित ऋणीबाट असुल उपर हुन नसकेको मात्र जमानतकर्ताले दिएको सुरक्षणबाट असुलीको प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।

(८) जमानतकर्ताले कबुल गरेको जमानतको रकम जुनसुकै समयमा दाखिला गर्न ल्याएमा बुझिलिई जमानत सुरक्षणमा राखेको सम्पत्ति फुकुवा गरिदिने ।

(९) ऋणीले लिएको ऋण वापत जमानतको अंकको रकम जमानतकर्ताले दिएको धितो सुरक्षणबाट असुल उपर गर्नुपर्ने भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको मूल्य निर्धारण गर्दा स्थानीय व्यक्तिहरुबाट गराएको पञ्चकीर्ते मूल्याङ्कन, प्राविधिकको मूल्याङ्कन, प्रचलित बजार मूल्य, मालपोत कार्यालयबाट निर्धारित मूल्य, धितो सुरक्षण स्वीकार गर्दा निर्धारित मूल्य समेतलाई मध्यनजर गरी मूल्य निर्धारण गर्ने/गराउने गरी मापदण्ड बनाई लागू गर्ने ।

(१०) वास्तविक र स्पष्ट आधार तथा कारण बेगर धितोको अवमूल्याङ्कन गरी मूल्य कायम नगर्ने ।

(११) जमानतकर्ताले धितो सुरक्षणमा दिएको सम्पत्ति लिलिाम गर्नुपर्ने भएमा सो पूर्व जमानतकर्तालाई निजिले स्वीकार गरेको अंक हदको रकम दाखिला गर्नको लागि समय किटान गरी सूचना दिने ।

(१२) जमानतकर्ताले तोकिएको सूचनाको समय सीमाभित्र जमानतपत्रमा आफूले मञ्जुर गरेको रकम दाखिला गर्न नल्याएमा धितो सुरक्षणको सम्पत्ति लिलिामको सूचना प्रकाशित गरी जमानतकर्तालाई समेत सोको सूचना प्रदान गर्ने ।

(१३) बैंकले जमानत सुरक्षणमा रहेको सम्पत्ति लिलिाम गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया तथा कार्यविधिका सम्बन्धमा छुट्टै नियमावली वा कार्यविधि वा निर्देशिका तयार गरी अनिवार्य रुपमा लागू गर्ने ।

(१४) जमानत सुरक्षणको सम्पत्ति लिलिाम मितिभन्दा अगाडि वा लिलिामपश्चात् निश्चित समय सीमाभित्र जमानतपत्रको दायित्व बमोजिमको रकम दाखिला गर्न ल्याएमा बुझिलिई धितो फुकुवा गरी दिने ।

(ख) सम्मानित श्री सर्वोच्च अदालतको मिति २०६३/०७/०८ मा भएको फैसलाबाट देहायबमोजिमका निर्देशनहरु सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउन यस बैंकलाई आदेश भएको हुँदा सो निर्देशन कार्यान्वयन गर्न यो निर्देशन जारी गरिएको छ :

(१) कर्जा लिने क्रममा नै ऋणीको सम्पत्तिको सही मूल्याङ्कन हुने वातावरणको सुनिश्चितिता गर्ने ।

(२) धितो रहेको सम्पत्ति लिलिाम गर्दाको बखतको प्रचलित बजार मोल अनुसार लिलाम बिक्री तथा सकार गर्ने/गराउने गरी व्यवस्था गर्ने ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

(३) प्रत्येक ऋणीले ठगी गर्ने नियतवश नै कर्जा लिएको रकम नबुझाएको हो भन्ने मान्यता कर्जा प्रदायक संस्थाले राख्नु उपयुक्त नहुने हुँदा ऋणी र निजका परिवारप्रति सम्मान र सहानुभूति राखी न्यायोचित तवरले कर्जा असुल गर्ने प्रक्रिया थाल्न उपयुक्त हुने गरी व्यवस्था मिलाउने ।

(४) कर्जा लिँदाका बखत गरिएको वाचा विपरीत बारम्बार ब्याजदरमा वृद्धि नगर्ने/नगराउने ।

(५) ऋण असुली प्रक्रिया प्रारम्भ भएपछि ऋणीको परिवारसँग सम्बन्धित अन्य सदस्यहरुको सामाजिक प्रतिष्ठा, इज्जत, सम्मानमा प्रतिकूल प्रभाव नपर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

१४ 14. Legal, accounting and engineering consultancy/businesses.

Nepali authoritative text

(१) यस बैंकले तोकेको पुँजीकोष पर्याप्त नभएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकको पूर्व स्वीकृति नलिई अन्य कुनै पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट कुनै किसिमको ऋण, कर्जा आदि खरिद गरी लिनि, Discount गरी लिनि तथा Credit Sale/Purchase/Re-purchase र Takeover (CS, CP, RP & TO) गर्न पाउने छैन ।

(२) यस बैंकले तोकेको पुँजीकोष पर्याप्त भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले CS, CP, RP & TO गर्दा देहायका शर्त बन्देजको अधीनमा रही गर्न सक्नेछन् :

(क) CS, CP, RP & TO गरी लिनु अघि र गरेपछि समेत यस बैंकले तोकेको पुँजीकोष कायम गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ख) CS, CP, RP & TO गरी लिने/दिने सम्बन्धमा बैंक/वित्तीय संस्थाले आफ्नो कर्जा नीतिमा स्पष्ट व्यवस्था गर्नुपर्नेछ; अन्यथा त्यस्तो कारोबार गर्न पाइने छैन ।

(ग) आर्थिक वर्षको अन्तिम महिनामा CS, CP, RP & TO सम्बन्धी कार्य गर्न पाइने छैन ।

(घ) कर्जा खरिद (Credit Purchase) गर्दा सो कर्जा ग्राहकबाट असुल उपर गर्न सक्ने अधिकार खरिद गर्नेले लिनुपर्नेछ र सम्बन्धित ग्राहकको सहमति समेत लिनुपर्नेछ ।

(ङ) कर्जा खरिद गरी लिनेले सो खरिद गरेको कर्जालाई आफ्नो हिसाबमा सम्बन्धित शीर्षकको कर्जा सापट उपशीर्षकमा लेखाङ्कन गर्नुपर्नेछ ।

(च) कर्जाको शर्त र अवस्थाको विस्तृत विवरण लिएर मात्र कर्जा खरिद गर्नुपर्नेछ ।

(छ) कर्जा खरिद गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सम्बन्धित ऋणीले कर्जा लिएको मिति, कर्जाको किसिम, भुक्तानीको अवस्था, विगतको कारोबार, जमानतकर्ताको अवस्था, कर्जा वर्गीकरण, लेखापरीक्षक तथा यस बैंकको निरीक्षणमा उल्लेख भएका कैफियत समेतको लिखित विवरण प्राप्त गरी अभिलेखमा राख्नुपर्नेछ । Loan Swap को हकमा समेत यही व्यवस्था लागू हुनेछ ।

(ज) खरिद गर्ने संस्थाले तत्काल कायम कर्जा वर्गीकरण अनुसार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(झ) कर्जा सुरक्षणयुक्त रहेको र संस्थाको हिताधिकार कायम रहेको प्रमाणित गर्ने कागजात राख्नुपर्नेछ ।

(ञ) CS, CP, RP & TO सम्बन्धी अर्धवार्षिक विवरण अर्धवार्षिक अवधि समाप्त भएको १५ दिनभित्र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनुपर्नेछ ।

(३) कर्जा खरिद/बिक्री गर्दा कर्जा खरिद गर्ने संस्थाले असुल गर्न नसकेको अवस्थामा बिक्री गर्ने संस्थाले पुनः खरिद गर्ने शर्त रहेको भए, पुनः खरिद नभएसम्म बिक्री गर्ने संस्थाले त्यस्तो रकमलाई सम्भावित दायित्वको रूपमा जनाउनुपर्नेछ । पुँजी पर्याप्तता गणना गर्दा यस्तो सम्भावित दायित्वमा २० प्रतिशत मात्र जोखिम भार प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

(४) अन्तरबैंक कर्जा/निक्षेप भुक्तानी हुन नसकेको अवस्थामा कर्जा दिने/निक्षेप राख्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहकको सहमति तथा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिई ऋणी बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जा खरिद गरी आफ्नो कर्जा असुल गर्न सक्नेछ, देहायका शर्तमा :

(क) खरिद गरिने कर्जाको रकम असुल गर्नुपर्ने साँवा तथा ब्याजको कम्तीमा दुई गुणा हुनुपर्नेछ ।

(ख) संस्थाहरुबीच आपसी सहमतिमा कायम अवस्थामै कर्जा खरिद गर्नुपर्नेछ ।

(ग) आंशिक भुक्तानी भएको कर्जा खरिद गर्न पाइने छैन ।

१५ 15. Health/fitness centres.

Nepali authoritative text

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

स्वदेशमा स्थापना भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अर्को बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट जारी भएको Financial Guarantee को आधारमा कर्जा/सुविधा प्रदान गर्न वा निक्षेप स्वीकार गर्न पाउने छैनन् । तर, “ख” वा “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले जारी गरेको जमानतको आधारमा “क” वर्गको वाणज्यि बैंकले जमानत/प्रतजिमानत (Counter Guarantee) जारी गर्न सक्नेछ ।

(ख) मध्यम प्रभावति क्षेत्र:

१६ 16. Deposit/Credit Transactions with Other Institutions

Nepali authoritative text

(१) बैंक तथा वत्तिीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ बाहेक अन्य प्रचलति कानूनबमोजमि बचत तथा कर्जा कारोबार गर्ने संस्थासँग इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वत्तिीय संस्थाले नक्षिेप राख्न वा कर्जा कारोबार गर्न पाउने छैन ।

(२) त्यस्ता संस्थाले इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वत्तिीय संस्थामा नक्षिेप राख्न र आफ्नै मुद्दती नक्षिेपको धतिोमा, सोही नक्षिेप रहेको बैंक तथा वत्तिीय संस्थाबाट मात्र, कर्जा लनि सक्नेछन् ।

(३) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वत्तिीय संस्थाले आफ्नै मुद्दती नक्षिेप रसदि, सुनचाँदी वा नेपाल सरकार/नेपाल राष्ट्र बैंकका सुरक्षणपत्रको धतिोमा, आफ्नो नीतअिनुसार र कुपन दरभन्दा कम नहुने ब्याजदरमा कर्जा प्रदान गर्न सक्नेछ ।

१७ 17. Loans of a Margin-Lending Nature Against Share Security

Nepali authoritative text

(क) धतिोपत्र वनिमिय बजारमा सूचीकृत संस्थाको शेयरको धतिोमा बैंक तथा वत्तिीय संस्थाबाट प्रवाह हुने Margin Lending प्रकृतकिो कर्जामा देहायका शर्त पालना गरेर मात्र सोअनुसारको कर्जा प्रदान गर्न सकनिेछ :

(१) शेयरको मूल्याङ्कन उपबुँदा (२) बमोजमि गरी मात्र कर्जा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

(२) (अ) यसरी प्रवाह हुने कर्जाको हकमा सुरक्षणवापत राखनिे शेयरको मूल्याङ्कन गर्दा नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लमिटिेडबाट प्रकाशति पछल्लिो १८० कार्यदनिको अन्तमि मूल्यको औसत मूल्य वा शेयरको प्रचलति बजार मूल्यमध्ये जुन कम हुन्छ, सो मूल्यको बढीमा ७० प्रतशित रकमसम्म मात्र शेयर धतिो कर्जा प्रवाह गर्न सकनिेछ ।

(आ) धतिोपत्र वनिमिय बजारमा सूचीकृत संस्थाको सबलताको आधारमा कर्जा प्रवाहको लागइिजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले Product Paper बनाउँदा कम्तीमा देहायका वषिय समावेश गरी संस्थाको सबलता मूल्याङ्कन गर्ने वधिअिवलम्बन गर्नुपर्नेछ । सबलता मूल्याङ्कनको आधारमा उच्च मूल्याङ्कन हुने संस्थाको शेयरको कर्जा मूल्य अनुपात खण्ड (अ) मा उल्लखिति अनुपातमा बढीमा १० प्रतशित बन्दिुसम्म थप गर्न सकनिे गरी वधिनिर्धारण गर्नुपर्नेछ :

(१) चुक्ता पुँजीको आकार,

(२) धतिोपत्र सूचीकरण भएको न्यूनतम अवधा,

(३) नाफा रहेको तथा लाभांश वतिरण गरेको अवस्था र समयावधा,

(४) क्रेडटि रेटङि,

(५) नयिामकीय व्यवस्थाको पालना,

(६) नयिमति साधारणसभा सम्पन्न भए/नभएको ।

(इ) यस्तो Product Paper इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो वेबसाइटमा राख्नुपर्नेछ ।

(ई) एकपटक कर्जा प्रवाह गरसिकेको यस्तो कर्जाको सुरक्षणमा रहेको शेयरको पुनर्मूल्याङ्कन गरी सोको आधारमा थप कर्जा सीमा कायम गर्न वा थप कर्जा प्रदान गर्न पाइने छैन ।

(३) बजार मूल्यमा आएको गरिावटका कारण सुरक्षण मूल्य अपर्याप्त भएमा थप धतिो माग गर्ने, थप धतिो प्राप्त नभएमा शेयर बक्रिी गरी कर्जा सुरक्षति गर्ने लगायतका व्यवस्था Product Paper मा स्पष्ट उल्लेख गर्नुपर्नेछ । बोनस तथा हकप्रद शेयर सूचीकृत नभएसम्म पनशिेयर धारणाको रूपमा गणना गर्न सकनिेछ ।

(४) यस्तो कर्जाको अवधबिढीमा एक वर्ष हुनेछ । सम्पूर्ण पाकेको ब्याज भुक्तानी भई कर्जा नयिमति रहेको अवस्थामा नवीकरण गर्न सकनिेछ ।

C.M. & Associates | Reference Copy • cma.com.np

(५) समस्याग्रस्त वा पुँजीकोष अपुग बैंक तथा वित्तीय संस्था, ऋणात्मक नेटवर्थ भएको संस्था, सूचीकरणबाट हटेको संस्था, आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक वर्षसम्म पनि अन्तिम लेखापरीक्षण नभएको संस्था, लगातार तीन वर्ष खुद नोक्सानीमा रहेको संस्था, एक वर्षभन्दा कम समयदेखि व्यावसायिक सञ्चालनमा रहेको संस्था, लगातार तीन वर्ष साधारण सभा नगरेको संस्था तथा कम्तीमा २५० दिन शेयर कारोबार नभएको संस्थाको शेयर धितोमा कर्जा प्रवाह गर्न पाइने छैन ।

(६) संस्थाको नीतिमा स्पष्ट व्यवस्था गरी P/E Ratio, P/B Ratio, Dividend Yield र Dividend Payout Ratio लगायतका सूचक विश्लेषण गर्नुपर्नेछ ।

(७) यस्तो कर्जाको कुल बक्यौता रकम तत्काल अघिल्लो त्रैमासको आन्तरिक लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरणअनुसारको Core Capital को ४० प्रतिशतभन्दा बढी हुन पाउने छैन । बढी भएको रकम Core Capital बाट घटाउनुपर्नेछ ।

(८) प्रचलित कानून तथा नेपाल धितोपत्र बोर्डको व्यवस्था बमोजिम धितोपत्र दलालले Margin Trading गर्ने अवस्थामा नेपाल स्टक एक्सचेञ्जको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐनको दफा ७६ बमोजिम यस बैंकको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

(ख) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा चुक्ता गर्ने प्रयोजनका लागि धितोमा रहेको शेयर आफैं सकार गर्न पाउने छैन ।

१८ 18. Lending Against Promoter/Founder Shares

Nepali authoritative text

(क) संस्थापक शेयरको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्दा उपयुक्त जोखिम व्यवस्थापनका उपाय अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

(ख) कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरको १ प्रतिशतभन्दा बढी धारण गर्ने संस्थापक/समूहले आफूले धारण गरेको संस्थापक शेयरको ५० प्रतिशतभन्दा बढी धितो राखी कर्जा लिन पाउने छैन; कर्जा दिने संस्थाले यसको पालना सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ ।

(ग) कुनै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको २ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी संस्थापक शेयर धारण गर्ने व्यक्तिले सोही संस्थामा त्यस्तो शेयर धितो राखी कर्जा लिन पाउने छैन । अर्को बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितो राखी कर्जा लिनु अघि यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

(घ) खण्ड (ग) बमोजिमको स्वीकृतिका लागि शेयर धितो राखिने संस्थाले समेत शेयरधारण तथा प्रस्तावित धितोको विवरण र आफ्नो सहमति यस बैंकमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(ङ) संस्थापक शेयरको मूल्याङ्कन गर्दा पछिल्लो १८० कार्यदिनको औसत मूल्य वा अन्तिम बजार मूल्यमध्ये जुन कम हुन्छ सोको बढीमा ५० प्रतिशतसम्म मात्र कर्जा प्रवाह गर्न सकिनेछ । पुनर्मूल्याङ्कनबाट थप सीमा वा थप कर्जा दिन पाइने छैन; बजार मूल्य घटेमा आवश्यक असुली/सुरक्षण व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(च) धितोमा रहेको संस्थापक शेयरलाई गैरबैंकिङ सम्पत्तिमा सकार गर्न पाइने छैन । भाखा नाघेको कर्जा असुलीका लागि कानून तथा यस बैंकको निर्देशनबमोजिम त्यस्तो संस्थापक शेयर ६ महिनाभित्र बिक्री गर्नुपर्नेछ ।

(छ) कर्जाको अवधि बढीमा एक वर्ष हुनेछ ।

(ज) संस्थापक शेयर धितो कर्जा नवीकरण, पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गर्न पाइने छैन । तर, ०.५ प्रतिशत वा सोभन्दा कम संस्थापक शेयर धारण गर्ने संस्थापकले शेयर धितो राखी लिएको कर्जाको सम्पूर्ण पाकेको ब्याज भुक्तानी भई कर्जा नियमित भएमा नवीकरण गर्न सकिनेछ ।

(झ) असल वर्गमा नरहेको यस्तो कर्जामा शत प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(ञ) भाखाभित्र कर्जा चुक्ता नभएमा १५ दिनसम्म पनि भुक्तानी नगर्ने संस्थापक/नियन्त्रणकर्तालाई कालोसूचीमा राख्नुपर्ने र उक्त १५ दिनपछि ७ दिनभित्र कालोसूचीमा राख्न सिफारिस गर्नुपर्नेछ । कर्जा लिखितमा यो व्यवस्था उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

(ट) माथिका व्यवस्था संस्थाको कर्जा नीति/विनियममा स्पष्ट समावेश गर्नुपर्नेछ ।

१९ 19. Bank Guarantee

Nepali authoritative text

(क) बैंक जमानतको Beneficiary बाट भुक्तानी दावी प्राप्त भएको ७ कार्यदिनभित्र जमानत जारी गर्ने संस्थाले भुक्तानी गर्नुपर्नेछ । URDG-758 को अधीनमा जारी जमानतको हकमा URDG को व्यवस्था पालना गर्नुपर्नेछ ।

(ख) उचित आधार बिना ७ कार्यदिनभित्र दावी भुक्तानी नगरेमा यस बैंकले जमानत जारी गर्ने संस्थाको यस बैंकमा रहेको खाताबाट रकम डेबिट गरी वा खाता रहेको बैंकलाई निर्देशन दिई Beneficiary लाई भुक्तानी गराउन सक्नेछ ।

(ग) दावी परेको बैंक जमानतको सम्भावित दायित्वलाई पुँजी पर्याप्तता गणना गर्दा २०० प्रतिशत जोखिम भार दिनुपर्नेछ ।

C.M. & Associates | Reference Copy | cma.com.np

२० 20. Interbank Transactions/Borrowings/Investments

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले एकआपसमा प्रदान गर्ने सापटीलाई नियमित कर्जा सापट (Regular Credit Facility) को रूपमा नभई अन्तरबैंक कारोबार/सापटी (Interbank Transactions/Borrowings) को रूपमा मात्र प्रयोग गर्न पाइनेछ। अन्तरबैंक सापटीको अवधि बढीमा ७ दिनसम्म मात्र हुनेछ।

तर, अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायको सहयोगमा सञ्चालित नेपाल सरकारको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनका लागि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबीच हुने कर्जा कारोबार अन्तरबैंक कारोबार/सापटी (Interbank Transactions/Borrowings) मा गणना हुने छैन। यसरी सञ्चालित कार्यक्रमको विवरण यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ।

२१ 21. Liability of a Guarantor Limited to the Amount Stated in the Guarantee

Nepali authoritative text

जमानत दिएको अवस्थामा जमानतपत्रमा उल्लेख गरेको रकमभन्दा बढी रकमका लागि जमानत दिने व्यक्ति/फर्म/कम्पनी/संस्थालाई कुनै पनि अवस्थामा जिम्मेवार नगराउन जमानतपत्र तयार गर्दा नै जमानत रकम, ऋणको अवधि, ऋणको प्रयोजन, प्रमुख ऋणी, साक्षी, जमानतकर्ताको नाम, ठेगाना, सनाखत लगायतका विषय स्पष्ट रूपमा उल्लेख हुनुपर्नेछ।

२२ 22. Loans to Be Extended Only Within the Approved Geographic Area

Nepali authoritative text

हायर पर्चेज कर्जा बाहेक अचल सम्पत्ति धितो राखी कर्जा प्रवाह गर्दा त्यस्तो कर्जाको धितो र परियोजना/व्यवसाय आफ्नो स्वीकृत भौगोलिक कार्यक्षेत्रभित्र हुनुपर्नेछ। भौगोलिक कार्यक्षेत्र बाहिर भएको त्यस्तो कर्जा असुली नभएसम्म शत प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

२३ 23. Trust Receipt (TR) Loans

Nepali authoritative text

Trust Receipt Loan (TR Loan), Bills Discounting वा त्यस्तै प्रकृतिका आयात कर्जा प्रदान गर्दा अधिकतम ९० दिनसम्मको अवधिका लागि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न पाइनेछ।

२४ 24. Prohibition on Lending Against Cheques as Collateral/Security

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै पनि किसिमको चेकको धितो/सुरक्षणमा कर्जा प्रवाह गर्न पाउने छैन। स्वदेशी चेकको Clearing सोही दिन गर्न सकिने भएकोले त्यस्ता चेक खरिद समेत गर्न पाइने छैन।

२५ 25. Prohibition on Lending Against Foreign Collateral/Security

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो हक कायम गर्न नसक्ने किसिमको विदेशमा रहेको धितो/सुरक्षणमा कर्जा प्रवाह गर्न पाउने छैन।

२६ 26. Purpose-Unspecified Personal Loans Including Overdrafts

Nepali authoritative text

(अ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले निश्चित प्रयोजन नखुलेका Overdraft, Mortgage Loan, Property Loan, Personal Term Loan, शेयर धितो कर्जा लगायत जुनसुकै शीर्षकका व्यक्तिगत प्रयोजनका कर्जा प्रति व्यक्ति बढीमा रु. १ करोडसम्म मात्र प्रवाह गर्न सक्नेछन्। घर/जग्गा धितो राखी नयाँ कर्जा प्रवाह, थप कर्जा वा नवीकरण गर्दा Loan to Value Ratio बढीमा ५० प्रतिशत कायम गर्नुपर्नेछ। तर, आफ्नै मुद्दती निक्षेप रसिद, सुनचाँदी, नेपाल सरकार वा नेपाल राष्ट्र बैंकका ऋणपत्रको धितोमा कर्जा तथा शत प्रतिशत नगद मार्जिनमा जारी जमानतमा यो व्यवस्था बाधक हुने छैन।

(आ) वभिन्नि बैंक तथा वत्तिीय संस्थाबाट प्रयोजन नखुलेका कुल व्यक्तगित Overdraft कर्जा प्रतव्यिक्त रु. १ करोडसम्म मात्र लनि पाइनेछ । सीमा नाघेको रकममा कर्जा दनिे संस्थाले शत प्रतशित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(इ) प्रयोजन नखुलेका व्यक्तगित कर्जाको ववरिण नेपाल राष्ट्र बैंक नर्दिेशन फाराम नं. २.४ बमोजमि तयार गरी त्रैमास समाप्त भएको १५ दनिभत्रि सम्बन्धति सुपरवकि्षण वभिागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

२७ 27. Borrower Required to Have a Permanent Account Number (PAN)

Nepali authoritative text

बैंक तथा वत्तिीय संस्थाले छुट्टाछुट्टै वा एकमुष्ट गरी रु. २५ लाख वा सोभन्दा बढी कर्जा कुनै व्यक्तलिाई प्रवाह गर्दा त्यस्तो व्यक्तलिे अनवािर्य रूपमा PAN लएिको हुनुपर्नेछ । नर्दिेशन नं. ३ को बुँदा ७ अनुसार एउटै समूह अन्तर्गत पर्ने ऋणी समूहले रु. २५ लाख वा सोभन्दा बढी कर्जा लएिको अवस्थामा समूहका कुनै सदस्यलाई रु. २५ लाखभन्दा कम कर्जा प्रवाह गर्दा समेत PAN अनवािर्य हुनेछ ।

२८ 28. Loans to Risk Takers (Directors, Chief Executive Officers or Management-Level Officials)

Nepali authoritative text

(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अर्को इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधकिृत वा उच्च व्यवस्थापन तहका पदाधकिारीलाई शकि्षा, हायर पर्चेज, आवासीय घर वा घरायसी सामग्री प्रयोजन बाहेक कर्जा प्रवाह गर्न पाउने छैन । नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र, मुद्दती नकि्षेप, सुनचाँदी धतिो तथा Credit Card कर्जामा यो रोक लागू हुने छैन । स्पष्टीकरण: उच्च व्यवस्थापन तह भन्नाले प्रमुख कार्यकारी अधकिृतभन्दा तत्काल तलका दुई तहसम्मका पदाधकिारी सम्झनुपर्छ ।

(२) कुनै बैंक वा वत्तिीय संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधकिृत/व्यवस्थापन तहका पदाधकिारीको ५० प्रतशितभन्दा बढी स्वामत्वि रहेको फर्म/कम्पनी/संस्थालाई कर्जा दनि पाइने छैन ।

(३) पदमा नयिुक्त हुनुभन्दा अघरि रहेको कर्जा बाँकी अवधवा एक वर्षमध्ये जुन पहलि हुन्छ सो अवधभित्रि नयिमति/चुक्ता गर्नुपर्नेछ ।

२९ 29. Loan Disbursement Through Account or Account-Payee Instrument

Nepali authoritative text

कम्पनी/फर्म/संघसंस्थालाई स्वीकृत कर्जा रकम सम्बन्धति ऋणीको सोही बैंक तथा वत्तिीय संस्थामा रहेको खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ । त्यस्तो खाता नभएमा ऋणी कम्पनी/फर्म/संघसंस्थाको नाममा Account Payee चेक वा अन्य बैंकङि/वद्यिुतीय माध्यमबाट ऋणीको खातामा भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

३० 30. Environmental and Social Risk Management

Nepali authoritative text

(क) प्रचलति कानूनबमोजमि अनुमत/िस्वीकृत आवश्यक पर्ने परयिोजना वा उद्योगले कर्जा लनिु अघआिवश्यक IEE/EIA स्वीकृत पिेश गर्नुपर्नेछ । संस्थाले परयिोजनाको प्रकृत, िक्षमता र लागू मापदण्डअनुसार वातावरणीय प्रभाव वश्लिेषण गर्नुपर्नेछ ।

(ख) वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण नयिमावली, २०७७, श्रम ऐन, २०७४ लगायतका कानून तथा यस बैंकको ESRM Guideline, 2022 पालना गरी कर्जा मूल्याङ्कनमा वातावरणीय तथा सामाजकि जोखमि वश्लिेषण, अनुगमन र प्रतवेिदन गर्नुपर्नेछ ।

(ग) ESRM Guideline, 2022 को Annex 11 बमोजमिका प्रतवेिदन आर्थकि वर्ष समाप्त भएको ३० दनिभत्रि सम्बन्धति सुपरवकि्षण वभिागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

३१ 31. Agricultural, Small and Household Loans

Nepali authoritative text

कृषउिपज, खेतीयोग्य जमनि वा कृषव्यिवसायको संरचना धतिोमा रु. १० लाखसम्म प्रवाह हुने कृष, िसाना/घरेलु तथा लघु प्रकृतकिा कर्जामा :

(१) धतिो मूल्याङ्कन बैंक तथा वत्तिीय संस्था आफैंले गर्नेछ र मूल्याङ्कन शुल्क लनि पाइने छैन ।

(२) कर्जा भुक्तानी तालकिा उत्पादन चक्र र बजारसँग मलि्ने गरी कसि्ताको समय नर्धिारण गर्नुपर्नेछ ।

(३) नगद प्रवाहअनुसार पर्याप्त Grace Period दिनुपर्नेछ ।

(४) Grace Period को पहिलो वर्ष असल कर्जामा ०.२५ प्रतिशत र दोस्रो वर्ष ०.५० प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(५) स्वयं मूल्याङ्कन गरिएका यस्ता कर्जालाई आन्तरिक लेखापरीक्षणमा प्राथमिकता दिई अनुगमन/मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ ।

(६) कर्जा Product Paper र धितो मूल्याङ्कन कार्यविधि सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत हुनुपर्नेछ ।

३२ 32. Loans for Crops/Varieties Recommended by Nepal Agricultural Research Council (NARC)

Nepali authoritative text

(१) NARC ले सिफारिस गरेका बाली/जातमा कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा बढीमा १.५ प्रतिशत बिन्दुसम्म मात्र Premium थप गर्न पाइनेछ ।

(२) Grace Period को पहिलो वर्ष ०.२५ प्रतिशत र दोस्रो वर्ष ०.५० प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(३) पर्याप्त Grace Period र/वा आवश्यकताअनुसार ब्याज पुँजीकरणको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

३३ 33. Loans Against Cultivable Land Without Motor-Road Access

Nepali authoritative text

भूकम्प प्रभावित क्षेत्रमा व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालन, साना/लघु कर्जा र आयआर्जनमूलक प्रयोजनका रु. २० लाखसम्मका कर्जामा ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको आधारमा मोटर बाटो नपुगेको खेतीयोग्य जग्गा धितो स्वीकार गर्न सकिनेछ ।

३४ 34. Concessional Loans

Nepali authoritative text

(क) “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०८२” बमोजिम सहुलियतपूर्ण कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेछ । नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुन बाँकी ब्याज अनुदान रकमलाई पुँजी पर्याप्तता गणनाका लागि शून्य प्रतिशत जोखिम भार दिन सकिनेछ ।

(ख) “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम हाल कायम रहेका ऋणी र “...२०८२” बमोजिम कर्जा प्रवाह भएका ऋणी तथा रकमको छुट्टाछुट्टै विवरण आफ्नो वेबसाइटमार्फत त्रैमासिक रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

३५ 35. Tax-Clearance/Tax-Filing Evidence

Nepali authoritative text

(क) फर्म/कम्पनीलाई रु. ५० लाखसम्म कर्जा प्रवाह वा नवीकरण गर्दा पछिल्लो कर चुक्ता/कर दाखिला प्रमाण अनिवार्य हुने छैन ।

(ख) रु. ५० लाखभन्दा बढी र रु. २ करोडसम्म कृषि, पर्यटन, घरेलु तथा साना क्षेत्रका कर्जा कर दाखिलाको आधारमा नवीकरण गर्न सकिनेछ ।

(ग) माथिका अपवाद बाहेक रु. २ करोडभन्दा बढी नयाँ कर्जा वा नवीकरण गर्नु अघि कर चुक्ता/कर दाखिला प्रमाण आवश्यक हुनेछ ।

(घ) कर्जा स्वीकृत/नवीकरण गर्दा एकीकृत कर प्रणालीमा उपलब्ध विवरणलाई आधार लिई स्वीकृत रकम र मिति प्रविष्ट गर्नुपर्नेछ ।

(ङ) आवश्यक प्रयोजनका लागि कर कार्यालयबाट Username/Password तथा थप विवरण प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

३६ 36. Credit Rating

Nepali authoritative text

(क) रु. ५० करोड वा सोभन्दा बढी कर्जा उपयोग गर्ने ऋणीले Credit Rating गराएको हुनुपर्नेछ । “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई प्रदान गर्ने कर्जामा यो अनिवार्य हुने छैन ।

(ख) निर्माण व्यवसायको हकमा Fund Based कर्जा रु. ५० करोड वा सोभन्दा बढी र/वा Non-Fund Based सुविधा रु. १ अर्ब वा सोभन्दा बढी भए Credit Rating आवश्यक हुनेछ ।

३७ 37. Release of Collateral After Full Repayment

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Nepali authoritative text

कर्जा पूर्ण रूपमा चुक्ता भएको पाँच कार्यदिनभित्र धितो फुकुवा गरी सम्बन्धित कार्यालयलाई लिखित जानकारी पठाउनुपर्नेछ ।

३८ 38. Provisions Relating to Working-Capital Loans

Nepali authoritative text

(क) २०७९ कात्तिक १ गतेदेखि चालुपुँजी प्रकृतिका कर्जा प्रवाह, नवीकरण वा पुनरावलोकन गर्दा यस बैंकबाट जारी “चालुपुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९” बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

(ख) “चालुपुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९” लागू हुनुपूर्व प्रदान गरिएका चालुपुँजी प्रकृतिका कर्जालाई मार्गदर्शनको पूर्ण पालना गरेर मात्र नवीकरण गर्न पाइनेछ । मार्गदर्शनको पूर्ण पालना नगरी नवीकरण भएको पाइएमा उक्त कर्जामा शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ । तर, “चालुपुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ (चौथो संशोधन सहित)” को बुँदा नं. ७ मा भएको Variance सम्बन्धी व्यवस्था २०८४ साउन १ गतेदेखि मात्र लागू हुनेछ ।

(ग) २०७९ चैत मसान्तमा असल वर्गमा रहेका अल्पकालीन/चालुपुँजी प्रकृतिका कर्जालाई आवश्यकताअनुसार २०८० असार मसान्तसम्म बढीमा तीन महिना म्याद थप गर्न सकिनेछ र त्यसका लागि Penal Interest/fee लिन पाइने छैन ।

1. (ख) “चालुपुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९” लागू हुनुपूर्व प्रदान गरिएका चालुपुँजी प्रकृतिका कर्जालाई मार्गदर्शनको पूर्ण पालना गरेर मात्र नवीकरण गर्न पाइनेछ । मार्गदर्शनको पूर्ण पालना नगरी नवीकरण भएको पाइएमा उक्त कर्जामा शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ । तर, “चालुपुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ (चौथो संशोधन सहित)” को बुँदा नं. ७ मा भएको Variance सम्बन्धी व्यवस्था २०८४ साउन १ गतेदेखि मात्र लागू हुनेछ ।

2. (b) Working-capital loans granted before the Working Capital Loan Guidelines, 2079 became applicable may be renewed only after full compliance with the Guidelines. If any such loan is found to have been renewed without full compliance with the Guidelines, a 100 percent loan-loss provision shall be maintained on that loan. However, the provision relating to Variance in Clause 7 of the Working Capital Loan Guidelines, 2079 (including the Fourth Amendment) shall apply only from Shrawan 1, 2084.

३९ 39. Consortium Financing

Nepali authoritative text

एकभन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट रु. २ अर्ब वा सोभन्दा बढी कर्जा उपयोग गर्ने ऋणीको कर्जा सह-वित्तीयकरणमा परिणत गर्नुपर्नेछ; अन्यथा कर्जालाई सूक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ । विपन्न वर्ग अन्तर्गत लघुवित्त संस्थालाई प्रदान कर्जा तथा हायर पर्चेज कर्जा दिने अनुमतिप्राप्त संस्थालाई सवारी साधन, मेसिनरी जस्ता स्थिर सम्पत्ति धितो लिई खरिद मूल्यको ५० प्रतिशतसम्म कर्जा र सम्पत्तिको पूर्ण बीमा भएको अवस्थामा सह-वित्तीयकरण आवश्यक पर्ने छैन ।

४० 40. Recognition of Interest Income

Nepali authoritative text

कर्जाको ब्याज आम्दानी पहिचान “Guidance Note on Interest Income Recognition, 2025” बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

४१ 41. Interest-Rate Provisions for Specified Loans

Nepali authoritative text

(१)(क) खाद्यान्न उत्पादन, पशुपन्छी तथा मत्स्य पालन, कृषि सहायक उद्योग, कृषि औजार, निर्यात उद्योग, हस्तकला/सीपमूलक व्यवसाय, सूचना प्रविधि, पर्यटन तथा आयात प्रतिस्थापनमूलक उत्पादन व्यवसायलाई रु. २ करोडसम्म कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दुसम्म मात्र Premium थप गर्न पाइनेछ ।

(ख) उपर्युक्त क्षेत्रका रु. २ करोडसम्मका कर्जामा मोटर बाटो नपुगेको खेतीयोग्य जग्गा धितो स्वीकार गर्न सकिनेछ । व्यवसाय विस्तारका लागि थप कर्जा माग भए ७ कार्यदिनभित्र निर्णय गर्नुपर्ने र अस्वीकार भए लिखित कारण दिनुपर्नेछ ।

(२) विद्युत निर्यात गर्ने उद्देश्यका आयोजना तथा Reservoir Hydropower लाई आधार दरमा बढीमा १ प्रतिशत बिन्दु Premium थप गरी कर्जा दिनुपर्नेछ ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

(३) सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक/अस्पताल/उद्योगले Liquid Oxygen वा Oxygen Plant का लागि माग गरेको कर्जा आधार दरमा दिनुपर्नेछ ।

(४) औषधिसम्बन्धी अनुसन्धान वा रोग नियन्त्रणका Vaccine/Biological उत्पादन उद्योगलाई व्यावसायिक योजना विश्लेषण गरी यस बैंकको पूर्व स्वीकृतिमा आधार दरमा कर्जा दिन सकिनेछ ।

(५) अस्पताल नभएको स्थानीय तहमा १०० शैयासम्मको अस्पताल निर्माणका लागि रु. २० करोडसम्म आधार दरमा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दुसम्म Premium थप गरी कर्जा दिन सकिनेछ ।

(६) स्वदेशी फलफूल तथा जडीबुटी उत्पादन र/वा प्रशोधन परियोजनालाई आधार दरमा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दुसम्म Premium थप गरी आवधिक कर्जा दिनुपर्नेछ; जग्गा खरिद कर्जामा यो सुविधा लागू हुनेछैन ।

(७) निजी क्षेत्रलाई IT Park वा Industrial Park निर्माण कर्जामा आधार दरमा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दुसम्म Premium थप गर्न पाइनेछ ।

(८) २०८० कात्तिकको भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त आवासीय घर पुनर्निर्माणका लागि सूचीकृत प्रभावित परिवारलाई रु. २५ लाखसम्म आवासीय घर कर्जामा आधार दरमा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दु Premium थप गर्न पाइनेछ ।

(९) हुलाकी राजमार्ग तथा मध्यपहाडी लोकमार्ग आसपास सञ्चालित रु. ३ करोडसम्मका उत्पादनमूलक उद्योग तथा खाद्य स्वच्छता स्तरीकरणको Green Sticker प्राप्त होटल/रेष्टुरेन्टलाई आधार दरमा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दुसम्म Premium थप गर्न पाइनेछ ।

(१०)(क) Gen-Z आन्दोलनका क्रममा सिर्जना भएको असामान्य परिस्थितिबाट प्रत्यक्ष प्रभावित उद्योग/व्यवसाय पुनर्स्थापना गरी सञ्चालन गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा व्यवसाय सञ्चालनमा आउन लाग्ने समयसम्म आधार दरमा बढीमा ०.५ प्रतिशत बिन्दु Premium मात्र थप गर्न पाइनेछ ।

(ख) यस्तो कर्जाको Debt to Equity Ratio ८०:२० भन्दा बढी भए सूक्ष्म निगरानी वर्गमा राख्नुपर्ने व्यवस्थामा एक वर्ष छुट हुनेछ ।

(११) कम्तीमा १०० जना महिलालाई रोजगारी, न्यूनतम २५ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि र कुल उत्पादनको कम्तीमा २५ प्रतिशत निर्यात गर्ने उद्योगलाई आधार दरमा बढीमा १ प्रतिशत बिन्दु Premium थप गर्न सकिनेछ ।

४२ 42. Project-Collateral Loans for Agricultural Productive Businesses

Nepali authoritative text

कफी, सुन्तला, चिया जस्ता कृषि उत्पादनमूलक व्यवसाय तथा पशुपालन र दुग्धजन्य उत्पादनमूलक व्यवसायका लागि रु. ५ करोडसम्म कर्जा प्रवाह गर्दा पर्याप्त परम्परागत धितो नभएमा सम्भाव्यता विश्लेषणको आधारमा परियोजनाकै धितोमा कर्जा प्रवाह गर्न सकिनेछ । समस्या भए सम्बन्धित ग्राहकले स्पष्ट व्यहोरा खुलाई यस बैंकमा गुनासो गर्न सक्नेछ ।

४३ 43. Loan-Recovery Action

Nepali authoritative text

(१) एक वर्षभन्दा बढी अवधिका लागि प्रवाह भएको कर्जाको असुलीका लागि सार्वजनिक सूचना तथा धितो लिलामीको कारबाही सुरु गर्नु अघि कर्जा कम्तीमा ६ महिना भाखा नाघी शंकास्पद वर्गमा वर्गीकरण भएको हुनुपर्नेछ ।

(२) कर्जा असुलीका लागि सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा प्राकृतिक व्यक्तिको तस्वीर प्रकाशित गर्न पाइने छैन ।

४४ 44. Appropriation of Principal and Interest Recoveries

Nepali authoritative text

ऋणीबाट लेना रकम असुल गर्दा सर्वप्रथम असुल गर्नुपर्ने सम्पूर्ण ब्याज रकम असुल गरी बाँकी रकम साँवामा हिसाब मिलान गर्नुपर्नेछ । किस्ताबन्दी कर्जामा बक्यौता किस्ताका आधारमा सबैभन्दा पुरानो किस्ता असुल गर्न यो व्यवस्थाले बाधा पुर्‍याउने छैन । तर, पुनर्संरचना/पुनर्तालिकीकरण गरिएका तथा धितो बिक्री गरी असुली प्रक्रियामा रहेका खराब कर्जामा यो व्यवस्था अनिवार्य हुने छैन ।

४५ 45. Capitalization of Interest

Nepali authoritative text

(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सम्झौतापत्रमा उल्लेख गरी दीर्घकालीन प्रकृतिको परियोजनामा कर्जा प्रवाह गर्दा उक्त परियोजनाको व्यावसायिक सञ्चालन/उत्पादनबाट नगद आप्रवाह नहुँदासम्मको Grace/Moratorium अवधिमा पाकेको ब्याजलाई पुँजीकरण गर्न सक्नेछन् ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

(२) ब्याज पुँजीकरण गर्ने सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले देहायका आधारहरू समेत समावेश गरी कार्यविधि बनाई लागू गर्नुपर्नेछ :

(क) ब्याज पुँजीकरण गरिने क्षेत्रहरू,

(ख) परियोजनाको नगद प्रवाहको यथार्थपरक विश्लेषण,

(ग) पुँजीकृत गरिएको ब्याजको भुक्तानी सम्बन्धी शर्तहरू,

(घ) प्रस्तावित पुँजी योजना तथा सोको आधार,

(ङ) प्रस्तावित कर्जा-स्वपुँजी अनुपात ।

साथै, ब्याज पुँजीकरण गर्ने निर्णय सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालक समितिबाट गर्नुपर्नेछ ।

(३) एकपटक तय गरिएको Grace अवधि थप गरी ब्याज पुँजीकरण गरेको खण्डमा उक्त कर्जा पुनर्संरचना गरेको मानिनेछ र सोहीबमोजिम कर्जा वर्गीकरण गरी न्यूनतम २५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

तर, जलविद्युत आयोजना सम्पन्न भई उत्पादन प्रारम्भ गरेतापनि प्रसारण लाइन निर्माण नभएको कारण पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन हुन नसकेको आयोजनाको हकमा प्रसारण लाइन निर्माण भई सञ्चालनमा नआउँदासम्मको लागि ब्याज रकमलाई खुद बिक्री आम्दानीले नधान्ने हदसम्म आंशिक रूपमा पुँजीकरण गर्न सकिनेछ । त्यस्तो कर्जालाई पुनर्संरचना गरेको मानिने छैन ।

(४) प्राकृतिक प्रकोप वा हुलदङ्गा लगायत ऋणीको काबु बाहिरको परिस्थितिजन्य कारणले परियोजना सञ्चालन गर्न नसकिने गरी क्षति भई उक्त व्यवसाय पुनः सञ्चालन गर्न कम्तीमा २ वर्षभन्दा बढी समय लाग्ने भएमा त्यस्तो कर्जाको भाखा नाघेका सम्पूर्ण साँवा तथा ब्याज असुल भई Grace अवधि प्रदान गरेको खण्डमा उक्त Grace अवधिमा पाकेको ब्याज पुँजीकरण गर्न सकिनेछ । त्यस्तो कर्जालाई पुनर्संरचना गरेको मानिनेछ र सोहीबमोजिम वर्गीकरण गरी न्यूनतम १२.५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

(५) पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण गरिएको कर्जाको भाखा नाघेको ब्याजलाई पुँजीकरण गर्न पाइने छैन ।

(६) Grace अवधिको ब्याजलाई पुँजीकरण गर्दा पुँजीकृत ब्याज रकमलाई Interest Capitalized Term Loan (ICTL) शीर्षकमा छुट्टै लेखाङ्कन गर्नुपर्नेछ ।

(७) परियोजनाको नगद प्रवाह विश्लेषण गरी ICTL को भुक्तानी अवधि सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले तोक्न सक्नेछ ।

सुस्पष्टीकरण: दीर्घकालीन परियोजना भन्नाले परियोजनाको व्यावसायिक सञ्चालन/उत्पादनबाट नगद आप्रवाह सुरु हुन कम्तीमा २ वर्ष लाग्ने परियोजना बुझ्नुपर्नेछ ।

४६ 46. Penal Interest Where Payment Is Made Within 30 Days After Due Date

Nepali authoritative text

ऋणीले भाखा नाघेको ३० दिनभित्र तिर्नुपर्ने साँवा तथा ब्याज भुक्तानी गरेमा Penal Interest लिन पाइने छैन । यो सुविधा २०८० जेठ मसान्तसम्म भुक्तानी हुनुपर्ने रकममा मात्र लागू हुनेछ । राहत अवधिभित्र भुक्तानी नभएमा सम्झौता बमोजिम पूर्ण Penal Interest लिन सकिनेछ ।

४७ 47. Loan Facilitation for Construction Businesses Facing Circumstantial Difficulties

Nepali authoritative text

निर्माण व्यवसायीका २०८१ असार मसान्तसम्म भुक्तानी हुनुपर्ने साँवा/ब्याजलाई २०८१ मंसिर मसान्तसम्म म्याद थप गरी कर्जा वर्गीकरण यथावत् राख्न सकिनेछ । यस अवधिमा ब्याज पुँजीकरण, Penal Interest, fee/fine वा ब्याजमाथि ब्याज लिन पाइने छैन । राहत अवधि समाप्त भएपछि पनि भुक्तानी नभए सम्झौता बमोजिम पूर्ण Penal Interest लिन सकिनेछ ।

४८ 48. Payroll Protection

Nepali authoritative text

(क) Gen-Z आन्दोलनबाट प्रभावित व्यवसायले रोजगारी संरक्षणका लागि Payroll Protection कर्जा लिन सक्नेछ; ब्याजदर आधार दरमा बढीमा ०.५० प्रतिशत बिन्दु Premium थप गरी हुनेछ ।

(ख) अवधि बढीमा एक वर्ष वा संस्था पुनः सञ्चालनमा आउन लाग्ने समयमध्ये जुन कम हुन्छ सो हुनेछ ।

(ग) नेपाल सरकारबाट ६ महिनाका लागि २ प्रतिशत बिन्दु ब्याज अनुदान हुनेछ ।

(घ) नेपाल सरकारबाट अनुदान प्राप्त भएपछि मात्र ऋणीलाई पास-अन गर्नुपर्नेछ ।

(ङ) सम्बन्धित रोजगारदाताले २०८२ पुस मसान्तभित्र आवेदन गर्नुपर्नेछ ।

४९ 49. Debt Service to Gross Income Ratio (DSGI)

Nepali authoritative text

व्यवसायिक प्रयोजन बाहेक किस्ताबन्दी Personal/Term/Hire Purchase कर्जा तथा Personal Overdraft मा DSGI Ratio बढीमा ५० प्रतिशत र घर/जग्गा खरिद वा निर्माण कर्जामा बढीमा ७० प्रतिशत कायम गर्नुपर्नेछ ।

(क) आम्दानीको स्रोत प्रमाणित गर्ने कागजात लिनुपर्नेछ ।

(ख) करयोग्य आम्दानीको हकमा कर चुक्ता/दाखिला प्रमाणको आधारमा आय गणना गर्नुपर्नेछ र वार्षिक Gross Income प्रमाणीकरण गरी DSGI Ratio वार्षिक अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।

(ग) निर्धारित अधिकतम अनुपात नाघेमा कर्जालाई सूक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ ।

५० 50. Classification of Sectors Affected by COVID-19

Nepali authoritative text

(क) अति प्रभावित क्षेत्र:

५१ 51. Submission of Loan-Classification Returns

Nepali authoritative text

प्रत्येक त्रैमासको अन्त्यमा कर्जा वर्गीकरण सम्बन्धी नेपाल राष्ट्र बैंक निर्देशन फाराम नं. २.१, २.२ र २.३ बमोजिमको विवरण त्रैमास समाप्त भएको ७ दिनभित्र यस बैंकमा पठाउनुपर्नेछ ।

५२ 52. Loan-Recovery and Collateral Return

Nepali authoritative text

कर्जा असुली तथा धितो सम्बन्धी विवरण नेपाल राष्ट्र बैंक निर्देशन फाराम नं. २.७ बमोजिम त्रैमासिक रूपमा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

५३ 53. Repeal and Saving

Nepali authoritative text

(१) यस बैंकबाट यसअघि जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१ को कर्जा प्रवाह, वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी सम्बन्धी व्यवस्था इ.प्रा. निर्देशन नं. २/०८१ तथा सोपश्चात् मिति २०८२ माघ २ सम्म जारी भएका यसै विषयसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण परिपत्रहरु खारेज गरिएको छ ।

(२) उपबुँदा (१) बमोजिम खारेज गरिएका निर्देशन तथा परिपत्र बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै निर्देशन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

Regulatory tables

Tables 1

Table Id: nrb-2082-directive-02-table-01

Source Block Index: 123

Caption

Nepali authoritative text

Header Row Count: 1

Rows

Rows 1

Row	Column	Text	Ne	Grid Span	V Merge
0	0	कर्जा वर्गीकरण Loan Classification	कर्जा वर्गीकरण	1	
0	1	न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था Minimum Loan-Loss Provision	न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	1	

Rows 2

Row	Column	Text	Ne	Grid Span	V Merge
1	0	(क) असल (a) Pass	(क) असल	1	
1	1	१ प्रतिशत 1 percent	१ प्रतिशत	1	

Rows 3

Row	Column	Text	Ne	Grid Span	V Merge
2	0	(ख) सूक्ष्म निगिरानी (b) Watch List	(ख) सूक्ष्म निगिरानी	1	
2	1	५ प्रतिशत 5 percent	५ प्रतिशत	1	

Rows 4

Row	Column	Text	Ne	Grid Span	V Merge
3	0	(ग) कमसल (c) Sub-standard	(ग) कमसल	1	
3	1	२५ प्रतिशत 25 percent	२५ प्रतिशत	1	

Rows 5

Row	Column	Text	Ne	Grid Span	V Merge
4	0	(घ) शंकास्पद (d) Doubtful	(घ) शंकास्पद	1	
4	1	५० प्रतिशत 50 percent	५० प्रतिशत	1	

Rows 6

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Row	Column	Text	Ne	Grid Span	V Merge
5	0	(ङ) खराब (e) Loss	(ङ) खराब	1	
5	1	१०० प्रतिशत 100 percent	१०० प्रतिशत	1	

Footnotes

Footnotes: []

Notes

Notes: []

Merged Cell Information: gridSpan/vMerge captured where identifiable

Annexures 11

Annexures 11: 11

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Source and disclaimer

This material is provided for information and reference only and does not constitute legal, regulatory, tax or professional advice. Original Nepali text is authoritative. English is a controlled facilitative translation and is not an official Nepal Rastra Bank translation. In case of inconsistency, ambiguity or difference, the official Nepali Directive and applicable Nepal Rastra Bank circulars prevail. C.M. & Associates is not affiliated with, approved by or endorsed by Nepal Rastra Bank.

Watermark: C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np